ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

Ι. Ε. ΜΕΣΟΛΩΡΑ
Δ. Φ. ΚΑΙ ΥΦΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΕΤΟΣ Δ'.—ΤΟΜΟΣ Δ'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Α. ΚΟΛΛΑΡΑΚΗ ΚΑΙ Ν. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ
ΚΑΤΩΘΙ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ
1891

Ἔτος Δ'. Ἀριθμὸς 76.

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Ἐσωτερικοῦ δρ. 10. Ἐξωτερικοῦ φρ. χρυσᾶ 10.
Πᾶς συνδρομητὴς θεωρεῖται καὶ μέλος ἀρωγόν.

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΟΥ Α' Β' ΚΑΙ Γ ΕΤΟΥΣ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Δραχμαὶ 10 ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ φράγκα χρυσᾶ 10 ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Εἰς τοὺς ἐγγραφομένους δὲ νέους συνδρομητὰς καὶ αἰτοῦντας τὰ σώματα καὶ τῶν τριῶν ἐτῶν ἀποστέλλονται ταῦτα ἐπὶ προπληρωμῇ δραχ. ἢ φρ. χρυσῶν 15.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὸ κατάστημα τοῦ Συλλόγου ἐν συνοικίᾳ Πλέκας παρὰ τῇ Δημοτικῇ Σχολῇ, ὁδῷ Φλέσσα, ἀριθ. 5, καὶ εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἀνέστη Κωνσταντινίδου».

ΠΑΣΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟΝ ΕΠΙΓΡΑΦΕΤΑΙ

Σύλλογον «Ἀναπλάσεως» Ἀθήνας.
Collège «Anaplasis» Athènes.

Πᾶσα δωρεὰ πρὸς τὸν Σύλλογον ἢ πρὸς τὸ ταμιεῖον τοῦ «Ἀποστόλου Παύλου» ἢ πᾶσα συνδρομὴ πρὸς τὸ περιοδικὸν πέμπεται πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς «Ἀναπλάσεως» Σ. Μητροπολίτην Ἀθηνῶν κ. Γερμανὸν ἢ πρὸς τὸν Ταμίαν τοῦ Συλλόγου κ. Γ. Σ. Κυπαρίσσην, συμβολαιογράφον.

Τὰ περιπόμενα χειρόγραφα δημοσιευόμενα καὶ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ - Ι. Ε. ΜΕΣΟΛΩΡΑΣ - ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1891.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ ἠθικοποίησις τῆς κοινωνίας ὁ πρώτιστος παράγων εἰς τὴν ἀνόρθωσιν τῆς δικαιοσύνης, ὑπὸ Ε. Καρακάλου ἐφέτου. — Περὶ ἐπιστήμης τῆς θρησκείας κτλ. ὑπὸ Σ. Νικοπάβουρα, ἀρχιμανδρίτου. — Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν εἰς Χριστὸν ἄχρι τέλους τοῦ βίου του, ὑπὸ Ζησίμου Τυπάλδου καθηγητοῦ. — Ἡ εὐτυχία καὶ τὰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἀγαθά, ὑπὸ Μιχ. Ι. Γελανοῦ — Ἡ αὐτοκτονία ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεται, ὑπὸ Ε. Γ. Τ. — Μητροπολιτικὸν οἰκοδόμημα. — Ἀσπασία Ι. Σκαλτσούνη. — Δελτίον βιβλιοθήκης. — Ἠλεκτρολογραφία.

Η ΗΘΙΚΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Ο ΠΡΩΤΙΣΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΟΡΘΩΣΙΝ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

(ἴδε φυλ. Ἀναπλάσεως 1—2, 52, 54).

Ἄνευ ἠθικοποιήσεως τῆς κοινωνίας ἡ ἀπονομὴ τοῦ Δικαίου εἶναι δυσκατόρθωτος, καὶ δι' ἄλλους μὲν λόγους, οὓς γενικώτερον ἐν προηγουμένοις φύλλοις τῆς «Ἀναπλάσεως» ἐλέγομεν, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ἑξῆς: Διότι ἐν πολιτείᾳ, ἔνθα τὰ κοινωνικὰ ἤδη ἐχαλαρώθησαν α.) αἱ δικονομικαὶ διατυπώσεις καὶ β'.) ἡ ὑπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων καθιερωθεῖσα ἐποπτεία τῶν ἀνωτέρων ἀρχῶν, οἱ δύο οὗτοι τεθέντες φρουροὶ πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς δικαιοσύνης, ζημίας μᾶλλον πρόξενοι γίνονται· τοῦτο κατ' ἀμφότερα θέλομεν ἀναπτύξει, ἀρχόμενοι ἀπὸ τῶν δικονομικῶν διατυπώσεων καὶ τὸν αὐτὸν ἀκολουθοῦντες τρόπον, ὃν καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις, ἐπικαλούμενοι ἀληθείας ἐν τοῖς πράγμασιν.

α.) Δικονομικαὶ διατυπώσεις.

«Αἱ διατυπώσεις τῆς δικαιοσύνης, λέγει ὁ Montesquieu, εἶναι ἀναγκαῖαι διὰ τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὅταν ὦσι πολλαί, προσκρούουν εἰς αὐτὸν τὸν σκοπὸν τοῦ Νόμου, ὅστις τὰς καθιέρωσε, διότι ἕνεκα αὐτῶν ἡ διαδικασία καθίσταται ἀτελεύτητος καὶ ἡ ἰδιοκτησία ἀβεβαία, καταστρεφομένου τοῦ δικαίου ἐν τῇ ἀτελευτήτῳ περὶ αὐτοῦ ἐρεύνῃ». «Οταν, λέγει ὁ Loyseau, ὁ δικαζόμενος γεωργὸς περὶ τοῦ βοός του ἢ τοῦ ποιμνίου του βλέπῃ ταῦτα ἀποθνήσκοντα πρὸ τοῦ πέρατος τῆς δίκης, τότε ἡ τοιαύτη ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης δὲν ἐξυπηρετεῖ τὸν σκοπὸν τοῦ προορισμοῦ της.» Πολλὰ παραδείγματα ἔχει ν' ἀπαριθμήσῃ τις παρ' ἡμῖν, μαρτυροῦντα τὴν καταστροφὴν τοῦ δικαιώματος διὰ τῆς παρελκύσεως τῆς δίκης, καὶ τοῦτο ἕνεκα τῶν πολλῶν δικονομικῶν διατυπώσεων· γενικώτερον δὲ εἰπεῖν ἰδοὺ πῶς συμβαίνει τοῦτο: Ἐγείρεται ἀγωγὴ ὁ ἐναγόμενος προβάλλει ἔνστασιν ἀναρμοδιότητος τοῦ δικαστηρίου, εἰς ὃ αὕτη εἰσήχθη πρὸς ἐκδίκασιν, εἴτε λόγῳ κατοικίας αὐτοῦ (τοῦ ἐναγομένου) λόγῳ γενικῆς δωσιδικίας, ὡς λέγομεν εἰς νομικὴν γλῶσσαν, εἴτε εἰδικῆς δωσιδικίας κατὰ τὰς περιστάσεις, καθόσον πρόκειται περὶ διεκδικήσεως ἀκινήτου, εἴτε προσωπικῆς στηριζομένης εἰς γραμμάτιον κλπ.· μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν κατ' ἀνάγκην διαταχθησομένων ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἀποδείξεων ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως ταύτης τοῦ ἐναγομένου καὶ, ἀφοῦ ἀποδειχθῇ τὸ ἀληθὲς τῆς ἐνστάσεως, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπαγάγῃ ὅρκον ἐπὶ τοῦ ἰσχυρισμοῦ

του, ὅπως προκαλέσῃ καὶ ἄλλην συζήτησιν καὶ παρελκύσῃ τὴν δίκην. Δοθέντος τοῦ ὅρκου, ἐὰν δὲν ἔχει καὶ ἀντιρρήσεις κατὰ τῆς ὁρκοδοσίας καὶ ἀπορριφθείσης τῆς ἐνστάσεως περὶ ἀναρμοδιότητος, ἔχῃ τὸ δικαστήριον νὰ ἐξετάσῃ ἄλλην ἔνστασιν αὐτοῦ, ὅτι δὲν διέμενεν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὅπου ἡ ἀγωγὴ ἐκοινοποιήθη, εἴτε ὅτι ὁ ὑπογράψας κατὰ τὴν ἐπίδοσιν ἢ θυροκόλλησιν μάρτυς ὡς γείτων δὲν ἦτο γείτων καὶ ἀφοῦ διεξαχθῇ νέα περὶ τούτου ἐξέτασις καὶ ἐπιβληθῇ εἶτα καὶ ὅρκος, δύναται νὰ προσβάλῃ τὸ ἐπιδοτήριον τοῦ κλητῆρος ὡς πλαστὸν διὰ νὰ προκαλέσῃ καὶ πέμπτην συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως· ἀφοῦ δὲ ἀποτύχῃ καὶ εἰς τὴν πλαστότητα, ἣν σκοπίμως ἀπέδωκεν εἰς τὸν κλητῆρα, ἐπέρχεται διακοπὴ τῆς δίκης κατ' ἀνάγκην καὶ δὲν δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ, ἐὰν δὲν κηρυχθῇ προηγουμένως ἐπανειλημμένη ἄκοντος τοῦ ἐναγομένου, καὶ ἰδοὺ ἕκτη συζήτησις τῆς ὑποθέσεως· καὶ ταῦτα, ἐὰν εἰς τὰς προηγουμένας συζητήσεις ἐδικάζετο κατ' ἀντιμωλίαν, ἄλλως, ὅπερ τὸ συνηθέστερον καὶ φυσικώτερον διὰ τὸν θέλοντα νὰ παρελκύσῃ τὴν δίκην, ἔχομεν ἕνδεκα συζητήσεις καὶ ἀκόμη εὑρισκόμεθα εἰς τὰ πρόθυρα τῆς δικαιοσύνης, δὲν εἰσῆλθομεν εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως, καὶ ἐὰν ἕως τώρα δὲν κατώρθωσεν ὁ ἐναγόμενος ἐκ τῆς μακρᾶς διαδικασίας νὰ ἐπιτύχῃ ἀκυρότητά τινα, εἴτε λόγῳ ἐκπροθέσμου, εἴτε λόγῳ ἀκύρου κοινοποιήσεώς τινος δικογράφου καὶ ματαιώσῃ τὴν ἀγωγήν, κατώρθωσεν ὅμως νὰ παρέλθουν 3—4 τοὐλάχιστον ἔτη ἀναλόγως τῆς ἐνημερότητος τοῦ δικαστηρίου καὶ τῆς μείζονος ἢ ἐλάσσονος ἐργατικότητος τῶν δικαστῶν (οἵτινες, ἀβασανίστως δραττόμενοι τῆς προβαλλομένης ἐνστάσεως δὲν προβαίνουν εἰς τὴν οὐσίαν) καὶ νὰ ἐλαφρύνῃ ἐπαισθητῶς τὸ βαλάντιον τοῦ ἐνάγοντος, ὅστις εἶναι ἠναγκασμένος νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως. Εἰσαγομένης τέλος τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως, νέαι οὐσιαστικαὶ ἐνστάσεις, νέοι ὅρκοι, νέαι ἐρημοδικίαι καὶ ἀκόμη εὑρισκόμεθα εἰς τὸν πρῶτον βαθμὸν τῆς δικαιοδοσίας· καὶ μέχρις οὗ ὁριστικῶς ἀποφανθῇ τὸ Πρωτοδικεῖον, ὁ Στρεψιάδης ἐναγόμενος ἐκκαλεῖ τὰς προδικαστικὰς ἀποφάσεις, καὶ τὸ Πρωτοδικεῖον ὀφείλει ν' ἀπόσχῃ τῆς περαιτέρω ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως, μέχρις οὗ ἀπορριφθῇ ἡ ἔφεσίς του ἀπὸ τὸ ἐφετεῖον καὶ ἐν τῷ μεταξὺ θὰ παρέλθουν 3—4 ἢ καὶ περισσότερα ἔτη· καὶ ταῦτα ἐὰν συμπέσῃ νὰ μὴ ἀποθάνῃ τις τῶν διαδίκων, διότι τότε νέα διακοπὴ τῆς δίκης, νέα ἐπανάληψις ὑπὸ τῶν κληρονόμων τοῦ ἀποβιώσαντος ἢ κατ' αὐτῶν, νέα ἐρημοδικία κλπ. κλπ. Τὰ αὐτὰ καὶ ἐνώπιον τοῦ ἐφετείου· καὶ ἀφοῦ κατορθωθῇ νὰ ἐκδοθῇ τέλος πάντων ἡ ὁριστικὴ ἀπόφασις τοῦ ἐφετείου, εἶναι πολὺ πιθανὸν ἕνεκα τῶν πολλῶν δικονομικῶν διατυπώσεων νὰ ὑπόκηται καὶ εἰς ἀναίρεσιν, ὅπως παραπεμφθῇ ἡ ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως εἰς ἄλλο ἐφετεῖον καὶ ἀρχίσῃ ἐκ νέου ὁ κατ' ἔφεσιν δικαστικὸς ἀγών· καὶ ἂν συμπέσῃ νὰ ὦσι πλείονες διάδικοι καὶ ἔχομεν πλείονας θανάτους, αἱ ἐκ τούτου κατ' ἀνάγκην διακοπαὶ τῆς δίκης καθιστῶσι τὴν δίκην ὄντως ἀτελεύτητον. Οὕτω τὸ ἐφετεῖον Πατρῶν ἐξέδωκεν ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους πολλὰς ἀποφάσεις ἐπὶ ἀγωγῶν, αἵτινες ἠγέρθησαν πρὸ 20 καὶ 30 ἐτῶν· μίαν δὲ ἐπὶ ἀγωγῆς τοῦ 1836 ἀλλ' ὅ,τι συμβαίνει εἰς τὸ ἐφετεῖον Πατρῶν, συμβαίνει καὶ εἰς τὰ ἄλλα τοῦ Κράτους δικαστήρια· οὕτω πέρυσι τὸ Πρωτοδικεῖον Τριπόλεως ἐδίκασεν ἐπὶ ἀγωγῆς τοῦ 1845 κλπ. κλπ. Ἰδοὺ πῶς τὸ δίκαιον περιερχόμενον ἐκ τῆς ἀτελευτήτου ἐρεύνης ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱὸν καὶ ἀπόγονον ἐπὶ τέλους ἀπόλλυται καὶ καταλήγει ἡ δικαιοσύνη ὑπὲρ τοῦ μᾶλλον στρεψοδίκου τοῦ ἐπιτηδειοτέρου, τοῦ ἀνηθικωτέρου, ὅστις ἐκ τῶν πολλῶν δικονομικῶν διατυπώσεων ἀρύεται ὅπλα εἰς καταστρατήγησιν τοῦ κατ' οὐσίαν δικαίου. Διὰ τοῦτο ὁ ἀείμνηστος Κολοκοτρώνης μεταξὺ τῆς τουρκικῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ὑπὸ τῆς ἀντιβασιλείας εἰσαχθείσης εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν εὕρισκε μεγάλην διαφοράν. Ὅταν τὸ δίκαιον ἀπόλλυται, εἴτε ἡ ἀπώλεια ἐπέρχεται ἐκ τῆς αὐθαιρεσίας τοῦ δικαστοῦ, εἴτε ἐκ τῆς παρελκύσεως τῆς δίκης, τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ ἴσως ἤθελεν εἶσθαι προτιμότερον τὸ πρῶτον, διότι τοὐλάχιστον δὲν ἐξαντλεῖται ὁ διάδικος ἐν τοῖς δικαστηρίοις. Ἀλλὰ διατί εἰς τὰ ἄλλα εὐνομούμενα Κράτη αἱ δικονομικαὶ διατυπώσεις ἐξασφαλίζουσι τὸ δίκαιον; διότι ἐκεῖ τὰ ὄργανα τῆς δικαιοσύνης ἐκπληροῦν μᾶλλον εὐσυνειδήτως τὸ καθῆκόν των, οὔτε εἶναι κίνδυνος ἐκ τῆς ἀπειρίας αὐτῶν νὰ λαμβάνωσιν χώραν ἀκυρότητες, ὡς συχνὰ συμβαίνει παρ' ἡμῖν. Ἐκεῖ οἱ διάδικοι καὶ οἱ πληρεξούσιοι αὐτῶν σέβονται μᾶλλον ἑαυτοὺς καὶ τὴν κοινωνίαν καὶ τὰ δικαστήρια καὶ δὲν τολμοῦν νὰ προβάλουν προφανῶς στρεψοδίκους ἐνστάσεις, ἰδίᾳ δὲ οἱ συνήγοροι αὐτῶν δικηγόροι δὲν τολμοῦν νὰ εἴπουν ἐνώπιον τῶν, δικαστηρίων ὅτι τοιαύτην ἔχουν ἐντολὴν ἐκ μέρους τῶν πελατῶν των καὶ ὅτι ἀγνοοῦσιν ἐὰν ἦναι βάσιμος ἢ μὴ ἡ προτεινομένη ἔνστασις. Ἐὰν δὲ πράξωσι τοῦτο καὶ ἀποδειχθῇ ὅτι πρὸς παρέλκυσιν τῆς δίκης ἐγένετο, τὰ μὲν δικαστήρια τοὺς τιμωροῦν αὐστηρότατα καὶ δὲν χαρίζονται ὑπὲρ αὐτῶν, τιθέμενοι ὑπεράνω τῶν ἀτομικῶν συμπαθειῶν, οἱ δὲ δικηγορικοὶ σύλλογοι δὲν ἐξεγείρονται κατὰ τῶν δικαστηρίων, ἐκπληροῦντων τὸ καθῆκόν των, ἀλλ' ἐπέρχονται ἀμαγοὶ ἀποδοκιμάζοντες καὶ

οὗτοι τὴν διαγωγὴν τῶν συνηδέλφων των. Ἡ παρέλκυσις τῶν δικῶν καὶ ἡ ἐντεῦθεν ἔλλειψις ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης εἶναι ἔνδειξις χαλαρώσεως τῶν κοινωνικῶν ἠθῶν καὶ παρακμῆς τῶν ἐθνῶν. Παραθέτομεν διάταξιν τοῦ αὐτοκράτορος Ἐμμανουὴλ Κομνηνοῦ κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας τοῦ 1156 Μ. Χ., γραφεῖσαν ὑπὸ τὰς αὐτὰς κοινωνικὰς συνθήκας, ὑφ' ἃς διατελοῦμεν σήμερον· «ἵν' ἐρῶ τὸ τοῦ Σολομῶντος, λέγει ὁ Χριστιανὸς Αὐτοκράτωρ, «εἶδον ἀνομίαν ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἄνθρωπον θνητὸν ἀθανάτῳ δίκῃ περιπεσόντα, καὶ ταύτην ὥσπερ τινα κλῆρον πατρῷον εἰς τρίτην καὶ τετάρτην γενεὰν τοῖς ἐγγόνοις αὐτοῦ κατὰ διαδοχὴν παραπέμψαντα», ταῦτα τοίνυν κατανοοῦσα ἡ βασιλεία μου ἤλγησε μέν, ὡς εἰκός, ἐπὶ τοῖς γενομένοις καὶ τὴν ψυχὴν ἠνιάθη, αἰτιασαμένη μὲν τὴν τῶν δικαστῶν ῥᾳθυμίαν, οἰκτειρήσασα δὲ καὶ τοὺς ἀδικουμένους τῆς ἀπογνώσεως, διὸ καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν τοῦ κακοῦ τούτου περισκοποῦσα διόρθωσιν καὶ τοῖς τὰ χείριστα πάσχουσι κατὰ τὸ ἐγχωροῦν ἐπαμύνουσα πρὸς τὴν ἐφεξῆς ῥηθησομένην οἰκονομίαν ἀπέβλεψεν . . . Εὐδοκοῦμεν γὰρ τρισσάκις ἀπροφασίστως μιᾶς ἑκάστης ἑβδομάδος δικάζειν ἕκαστον τῶν προκαθημένων τῶν δικαστηρίων, ἐπικεῖσθαι δὲ καὶ τοῖς δικαζομένοις ἀνάγκην μὴ ἀπολιμπάνεσθαι· δεῖσθαι μέντοι τοὺς ἐναγομένους καὶ διὰ μηνυμάτων οὐχὶ συχνῶν καὶ κατατριβόντων ἐπίτηδες τοὺς ἐνάγοντας, ἀλλὰ μετὰ τὴν τοῦ λιβέλλου δόσιν καὶ τὴν εἴδησιν τῆς κατ' αὐτοῦ φερομένης ἀγωγῆς, εἴ τινες ἴσως ἀπειθοῦσι τρισὶν αὐτοὺς τριακονθημέρους καλεῖσθαι προγράμμασι καὶ εἰμὴ ἐντὸς αὐτῶν ἀπαντήσωσι καταδικάζεσθαι ἀκολούθως τοῖς νομοθετηθεῖσι παρὰ τοῦ ἀοιδίμου πάππου τῆς Βασιλείας μου καὶ τοῦ μακαρίτου κυρίου Λέοντος τοῦ σοφοῦ. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τῇ τῶν συνηγόρων ἀπεραντολογίᾳ καὶ τῇ πολλῇ τούτων ἐνστάσει προσωχθήσει ἡ Βασιλεία μου (σπουδασμοῦ γὰρ αὐτοῖς κατεφώρασε πολλάκις δικαιολογίας ἀνακυκλοῦσι, καὶ τῶν προτέρων δυσαναποσπάστως ἐξερχόμενοι προκόπτον οὐκ ἐῶσι τὸ δικαστήριον), διορίζεται μετὰ συστολῆς ἱσταμένους τοὺς συνηγόρους, ὡς τὸ πρὶν δικάζεσθαι καὶ μὴ κατὰ ταὐτὸν τοῖς λόγοις χωρεῖν, ἀφ' ὧν συγχεῖται μου ἡ ἀκρόασις, ἐκκρούεται δὲ καὶ τῶν δικαστῶν ἡ ἀκριβὴς καὶ συντετηρημένη διάγνωσις, ἀλλὰ θάτέρου μέρους ἐφησυχάζοντος μετ' εὐταξίας τὰ οἰκεῖα δίκαια προτείνειν διορίζομεν τὰ μὲν ἐγκληματικὰ τῶν δικαστηρίων ἐντὸς διετίας περατοῦσθαι, τοῖς δὲ χρηματικοῖς τὸν τῆς τριετίας χρόνον ἐξαπλοῦμεν κλπ.» Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ τῆς σημερινῆς εἶναι, ὅτι τότε ἐπιβλέπων ὁ αὐτοκράτωρ τὴν δικαιοσύνην συνέπασχε μετὰ τῶν ἀδικουμένων κατὰ τῆς ῥᾳθυμίας τῶν δικαστῶν καὶ τῆς παρελκύσεως τῆς δίκης ἐκ μέρους τῶν διαδίκων, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἀνωτέρω αὐτοκρατορικὴ διάταξις.

(ἀκολουθεῖ) **Εὐθ. Καράκαλος.**

ΠΕΡΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ κτλ.

ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ Gius. Alessi

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

Ὑπὸ Σ. ΝΙΚΟΚΑΒΟΥΡΑ, Ἀρχιμανδρίτου.

Φάσις καὶ ὄψις ὅλως νέα διακρίνεται σήμερον μὴ ἀπαντωμένη ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ παρελθόντος ὡς πρὸς τὰς σχέσεις τῶν καθ' ἡμᾶς νεωτέρων ἰδεῶν πρὸς τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις. Οἱ χρόνοι τῆς ἀθείας φαίνονται ὑποκλίνοντες πρὸς τὴν δύσιν αὐτῶν, ὡς ἐσβέσθησαν οἱ βίαιοι καὶ αἱματηροὶ διωγμοί. Ὁ Βολταὶρ ἀπὸ ἑνὸς αἰῶνος κεῖται πτῶμα, τὸ δὲ σαρκαστικὸν αὐτοῦ μειδίαμα, τὸ δηκτικὸν καὶ τὸ ἐλαφρόν, δὲν ἐφελκύει πλέον τὰ χείλη τῶν ἀπίστων ἐγγόνων. Ὁ ὀρθὸς λόγος αὐτὸς καθ' ἑαυτόν, ὡς τὸν ἐννοεῖ ὁ ὀρθολογισμός, δὲν ἔχει πλέον λατρείαν, οὔτε ἱερεῖς, καὶ ἐὰν μετετίθετο εἰς τὸν φιλοσοφικὸν ναόν, τὸν ἤδη καθειργμένον ὑπὸ τῶν πειραματικῶν ἐπιστημῶν. Ἡ διδασκαλία τῆς αὐτομάτου γενέσεως, ἐκμηδενισθεῖσα ὑπὸ τῶν πειραμάτων τοῦ Pasteur, δὲν ὑποστηρίζεται πλέον εἰμὴ ὑπὸ ἀκαδημαϊκοῦ γέροντος, οὗ τινος ὁ ἐγκέφαλος εἶναι στερεῶς κεκολλημένος εἰς τὸ σύστημα τοῦτο, ὡς τὸ ὄστρεον ἐπὶ τοῦ παραθαλασσίου βράχου. Ὁ δαρβινικὸς μεταμορφωτισμὸς προσβληθεὶς κατὰ τὸ τελευταῖον ἐν Βερολίνῳ συνέδριον τῶν ἐπιστημόνων ὑπὸ τοῦ Virchow δονεῖται ἐν τῷ ἀνθρωπολογικῷ ἐδάφει κατ' αὐτὰς τὰς βάσεις· θὰ τελειώσῃ δὲ ὡς ὁ κοινωνολογικός, ὅπου μετὰ μεγάλης παιδείας, ἀλλ' ὀλίγης κρίσεως, μετηνέχθη, εἰς τρόπον ὥστε ὁ θετικισμὸς ὁ διισχυριζόμενος τὴν θέσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς ἀνθρωπίνης προόδου, ἀναποφεύκτως θ' ἀναγκασθῇ νὰ ὀπισθοχωρήσῃ. Λοιπὸν τότε ἐπανέρχεται εἰς τὸν πνευματισμὸν καὶ δὴ καὶ τὸν χριστιανικὸν πνευματισμόν. Οὐχὶ ἔτι· ὁ θετικισμὸς (positivisme) βεβαίως ἔχει ἤδη ὀπισθοδρομήσῃ, ἤρχισεν ἄλλαις λέξεσιν εὐτυχής τις ἐπιστημονικὴ κατ' αὐτοῦ ἀντίδρασις. Ὁ ΙΗ' αἰὼν ἐγεννήθη καὶ ἐτελεύτησεν ἐν τῇ ἀρνήσει, ὁ δὲ μετ' αὐτὸν ηὔξησε μὲν ἐν τῷ ἐνδοιασμῷ, ὅμως πρὶν ἢ ἀποθάνῃ εὑρίσκεται φρικτῶς ἐνοχλούμενος ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τοῦ βεβαιῶσαί τι καὶ ἤδη ἄρχεται νὰ βεβαιοῖ. Παρατηρήσατε ἐμπεριστατωμένως ἰδίᾳ τὸ ἐν Γαλλίᾳ, Γερμανίᾳ, Ἀγγλίᾳ, Ῥωσσίᾳ καὶ Ἀμερικῇ ἐπιστημονικὸν ῥεῦμα μὴ λαμβάνον-

τες τὸ παράπαν ὑπ' ὄψει τὸ θρησκευτικὸν ἐμβαδὸν τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἀνάγνωτε τὰς ἀναθεωρήσεις καὶ τὰ ἔργα, ἅτινα ἐκτυλίσσονται εἰς τὸ φῶς κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας, ἐξετάσατε ὁποῖα προβλήματα ἐνασχολοῦσι τῶν συγχρόνων ἡμῶν τὸ πνεῦμα. Γίνεται λόγος περὶ πολιτικῆς, οἰκονομίας, κριτικῆς, ἱστορίας καὶ φιλολογίας, καὶ ὅμως ὑπὸ τὴν συζήτησιν τοιούτων κεφαλαίων λίαν διαφόρων ἀλλήλοις, ὑπάρχει πάντοτε φανερῶς ἢ λεληθότως τὸ ζήτημα, ὅπερ καὶ ἑαυτὸ καὶ ἡμᾶς συνταράττει καὶ τοῦθ' ὅπερ ζωηρῶς ἐν τῷ παρόντι μὲν ἡμᾶς ἐνδιαφέρει, ζητεῖ δὲ λύσιν τινὰ τοῦ μέλλοντος. Ἐν ᾧ δὲ οἱ τοῦ Βολταὶρ ἀμετανόητοι ὀπαδοὶ δὲν διακρίνουσιν ἐν τῇ θρησκείᾳ εἰμὴ τοῦ παρελθόντος τὴν σκιάν, τοῦ παρελθόντος τοῦ ἀπὸ δυσμῶν λίαν ἐσπευσμένως κλίνοντος εἰς τὸ βάθος τῆς νυκτός, τοὐναντίον ἡ κατὰ νέον τρόπον σκεπτομένη νέα γενεά, ὡς ἐπίσης καὶ ἐκεῖνοι οἱ ἐν γεγηρακότι σώματι διατηροῦντες διηνεκῶς τὸ νεανικὸν πνεῦμα, ἐπερωτῶνται καθ' ἑκάστην ἐὰν κατὰ τύχην δὲν εὑρισκώμεθα εἰς ἀναγέννησίν τινα θρησκευτικήν. Τοῦτο ὅμως μόνον πνεύματα ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ ἐπιπολάζοντα δύνανται νὰ ἀρνηθῶσιν· ἀλλ' ὁ δυνάμενος νὰ εἰσδύσῃ βαθύτερον, δηλαδὴ ὁ μὴ ἀπηλλοτριωμένος τῆς κατ' ἐξοχὴν ἀξιολόγου ἐπιστημονικῆς κινήσεως, δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἀρνηθῇ.

Μέχρι τοῦδε ἐγίνετο σκέψις πῶς νὰ προσβληθῶσι καὶ καταλυθῶσιν αἱ ἱερώτεραι τῆς ἀνθρωπότητος πεποιθήσεις, σήμερον ὅμως διενεργεῖται πῶς νὰ ἐπανορθωθῶσι τὰ τοῦ παθήματος μέρη. Τὸ π ρ ό β λ η μ α τοῦ ἠθικοῦ νόμου, τὸ τῆς κ α τ α γ ω γ ῆ ς, τὸ τοῦ σ κ ο π ο ῦ, δι' ὃν τὸ ἀνθρώπινον γένος ὑπάρχει, ταῦτα λίαν ἐπιβάλλονται ταῖς τῶν πεπαιδευμένων διανοίαις· τ ὸ δ ὲ τ έ λ ο ς, καὶ τὰ μ ε τ ὰ τ ὸ ν τ ά φ ο ν ἀποτελοῦσι τὸ μέγα μυστήριον, περὶ τὸ ὁποῖον λίαν καταπονοῦνται πολλὰ ἐκλεκτὰ πνεύματα, ἂν καὶ τέκνα γενεᾶς διαβιωσάσης σχεδὸν ἄνευ τοῦ Θεοῦ. Τὸ δὲ πρόβλημα τοῦτο ὁμοῦ λαμβανόμενον,—ὅπερ ἄλλως δι' ἡμᾶς εἶναι θεώρημα, ἀξίωμα, γεγονός, πεποίθησις, ἀλήθεια κατεχομένη, — ἀνεκινήθη ὑπὸ γραφίδων λαμπρῶν καὶ συνεζητήθη ἐν ἀγορεύσεσι ζωηραῖς· εἶναι δ' ἀληθὲς ὅτι ἐλύθη, ναί, ἀλλ' ἐλύθη δι' ὑποθέσεων πολλάκις παραλόγων καὶ δι' ἀνανεώσεων πλανῶν ἀρχαίων, εἶναι δὲ σπουδαῖον ὅτι εἶναι τοὐλάχιστον διατετιμημένον καὶ ἐντεῦθεν ἄξιον νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον σπουδῶν σοβαρῶν, καὶ ἐκζητήσεων ἐπιστημονικῶν. Ἄρχεται τῷ ὄντι διὰ τούτου ποιά τις δικαιοσύνη, καθ' ὅσον μέχρι τῆς χθὲς διήρχετο σχεδὸν ἀπαρατήρητος παρὰ τοῦ λογίου λαϊκοῦ πᾶσα σπουδὴ θρησκευτική. Κατὰ τὸ κήρυγμα, αἱ ἐκκλησίαι, καίτοι τοῦτο ἐγίνετο ὑπὸ εὐγλωττίας ἐξόχου, ἦσαν σχεδὸν ἔρημοι, μανιώδεις δὲ διατριβαὶ καὶ ἀδικίαι πλεῖσται, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ συκοφαντίαι καὶ Ἀριστοτελικὰ ἐπινοήματα, ἦσαν τὰ ἅρματα, δι' ὧν ἐζήτουν νὰ ἐκθρονίσωσι τὸν Χριστιανισμὸν ἐκ τῆς καρδίας τοῦ πλήθους. Καὶ σήμερον; Αἱ Ἐκκλησίαι ἔρχονται νὰ πληρῶνται λαῶν, τὸ πλῆθος ἀπογοητευθὲν ἐκ τῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος κενῆς ῥητορικῆς, ἀναζητεῖ ἤδη λειμῶνα πνευματικόν, οὐσιώδη, παραμυθητικόν, πραγματικόν. Ἡ μετὰ τὰς πολιτικὰς καταιγίδας γεννηθεῖσα νεότης, καὶ ἡ ὑπὸ γονέων καὶ διδασκάλων μὴ θελόντων νὰ γνωρίσωσι Θεὸν εἰμὴ διὰ νὰ τὸν ἀπωθήσωσι τῆς καρδίας ἀνατραφεῖσα, ἤδη ἄρχεται νὰ κατανοῇ τὴν φρίκην τοῦ κενοῦ, τὴν στενοχωρίαν, ἣν γεννᾷ ἡ ἀπουσία τῆς Πίστεως, καὶ ὅλον τὸ βάρος τῆς ἀμφιβολίας, ἥτις δίκην πνιγηροῦ καὶ ἀφορήτου νυκτερινοῦ ἐφιάλτου πιέζει τὸ γενναῖον αὐτῆς στῆθος. Σήμερον τὴν πειραθεῖσαν νὰ ὁλοποιήσῃ τὸ πνεῦμα φιλοσοφίαν, διεδέξατο ἄλλη ζητοῦσα, εἰ δυνατόν, νὰ ἀποπνευματίσῃ τὴν ὕλην, ὅπως λύσῃ τὸ ζήτημα τὸ περὶ τῆς μελλούσης ζωῆς διὰ τῆς ἐπιστήμης. Ἡ μετὰ τῆς σημαίας τῆς ἐπιστήμης ὑψωθεῖσα κριτικὴ εἶναι ἤδη βεβιασμένη νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἱστορίαν τοῦ μάντεως Βαρλαάμ, διότι ἐξέρχεται ὅπως καταρασθῇ, καί, παρὰ τὴν θέλησιν αὐτῆς, ὀφείλει νὰ εὐλογήσῃ τὴν Πίστιν καὶ νὰ κλίνῃ τὸ γόνυ ἀπέναντι αὐτῆς. Ἡ καταγωγὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ Ναζωραίου τὸ πρόσωπον, εἰ καὶ ἀνενλαβῶς πολλάκις ἐτέθησαν εἰς τὸ ἀδυσώπητον πῦρ τῆς ἱστορικῆς ἀναλύσεως, ὅμως καὶ αὐθις ἀναδίδουσα σπινθῆρας νέου φωτός. Ἡ τῶν κατὰ σύγκρισιν λατρειῶν σπουδὴ ἐμβολιάζει τὸν νέον κλάδον τοῦ εἰδέναι δένδρον τι θεῖον· τὰ δὲ θρησκευτικὰ ζητήματα δὲν ἐγείρουσι πλέον τοὺς λαοὺς εἰς ἀδελφοκτόνους πολέμους, ἀλλὰ προκαλοῦσι τὰς συζητήσεις τοῦ καλάμου καὶ τοῦ λόγου, οἵτινες δημιουργοῦσιν οὐχὶ ἠτιμημένους, ἀλλὰ μεταμορφούσι μετανενοιωμένους. Ὁ μὲν ὑλισμὸς ἐν τῇ μεγάλῃ μάχῃ καταβάλλεται· ὁ δὲ πνευματισμὸς ἐπιβάλλεται· τὸ μέλλον τῶν κοινωνιῶν ἐρωτᾷ τοὺς προδρόμους, ὁ δὲ Χριστιανισμὸς τίθησι τούτους ἐν ταῖς τάξεσιν ἑαυτοῦ. Τί λοιπὸν συμβαίνει κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας αἰῶνος ἀποθνήσκοντος; Ποία δύναμις τρέπει τὸ νεώτερον πνεῦμα εἰς τὰς πνευματικὰς διδασκαλίας;

(Ἀκολουθεῖ)

Ἐν Βενετίᾳ τῇ 22ῃ Μαΐου 1891.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΝ ΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΝ ΑΧΡΙ ΤΕΛΟΥΣ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΤΟΥ.

(συνέχεια· ἴδε φύλλον 75)

Ὁ ζῆλος ὁ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου ἐνυπάρχων καὶ περιθαλπόμενος διακράττει μέγιστα κατορθώματα ἀναλόγως τῶν ἑλατηρίων τῶν ὑποκινούντων αὐτόν. Καὶ ἐὰν μὲν ταῦτα εἶνε καλά, καὶ τὰ κατορθώματα θέλουσιν εἶναι ἐπίσης καλά· ἐὰν δὲ τὰ ἑλατήρια φαῦλα, καὶ τὰ ἔργα τοῦ ζήλου θέλουσιν εἶναι φαῦλα. Ὅταν ὅμως τὰ ἑλατήρια τὰ φαῦλα μετατραπῶσι ἐπὶ τὸ βέλτιον, ὁ ζῆλος ἐπὶ μᾶλλον ἐνδυναμοῦται καὶ παράγει θαυμάσια ἀποτελέσματα, διότι τότε ὁ ζηλωτὴς βλέπων τὴν πλάνην, ἐν ᾗ πρότερον ἔμενε καὶ παραβάλλων ταύτην πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ἣ νῦν προσομιλεῖ, ἀμιλλᾶται νὰ ἱκανοποιήσῃ ἑαυτὸν διπλασιάζων τὸν προηγούμενον ζῆλον, — καὶ ἀναδεχόμενος τὰ ῥιψοκινδυνότατα ἔργα, θέλει νὰ διαγράψῃ ἔκλαμπρον βιωτικὸν κύκλον καὶ νὰ χαράξῃ τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα ἀνεξιτήλοις γράμμασιν εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Τοῦτο ὑπαγορεύει αὐτῷ τὸ ἀληθὲς καθῆκον καὶ ἡ μεταγενεστέρα γνῶσις. Τοιαύτην εἰκόνα λεπτομερέστατα ἀνελισσομένην βλέπομεν ἐν τῷ Παύλῳ, ᾧ θέλομεν παρακολουθήσει εἰς πάντα τὰ σπουδαιότερα σημεῖα τοῦ βίου του.

Χειραγωγούμενος, ὡς εἴρηται, εἰσάγεται εἰς Δαμασκὸν οὐχὶ σφριγῶν καὶ παράφορος, ὡς τὸ πρότερον, ἀλλὰ μαλακὸς καὶ τεταπεινωμένος ζητῶν ἄνδρα μέλλοντα νὰ λαλήσῃ αὐτῷ τί ὀφείλει νὰ πράξῃ. Πάντα μὲν τὰ νοσήματα εἶνε κακὰ καὶ βαρέα, ἀλλὰ πάντων δύο εἶνε τὰ μᾶλλον ἀνήκεστα καὶ φοβερά, ἡ παραφροσύνη καὶ ἡ τύφλωσις. Οὐδέποτε δὲ δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐκτιμήσῃ κατ' ἀξίαν τὰ ἄπειρα δῶρα τοῦ Δημιουργοῦ, δι' ὧν ἐπροικοδότησεν αὐτόν, ἢ ὅταν ἀπολέσῃ τι τούτων. Τότε πράγματι ἀναγνωρίζει πόσον ἤξιζε δι' αὐτὸν ἡ δεῖνα ἢ δεῖνα αἴσθησις, ἣν ἄλλως, ἐφ' ὅσον ἦτο ὑγιής, δὲν ἐξετίμα δεόντως. Ἡ στέρησις τοῦ φωτὸς τοῦ κόσμου εἶνε μία τῶν μεγαλειτέρων συμφορῶν, διότι στερεῖ τὸν ἄνθρωπον τῆς θέας τῶν ἀπείρων τῆς φύσεως ἀντικειμένων, περιορίζει τελείως τὰς ἐνεργείας του, τὸν ἀπομακρύνει πάσης εὐαρέσκου διαθέσεως καὶ τὸν ἐξαρτᾷ ἐκ τῆς ἀμέσου βοηθείας τῆς χειραγωγίας τῶν ἄλλων, καὶ κατ' αὐτὰς ἔτι τὰς προχειροτάτας χρείας καὶ κινήσεις. Ἐντεῦθεν ἀποβάλλει τὸ ζωηρὸν ἐκεῖνο καὶ φαιδρόν, ὅπερ ἀπήστραπτεν ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ὑγιαίνοντος, καὶ τὸν καθιστᾷ κατηφῆ καὶ μελαγχολικόν.

Διὰ τὸν Παῦλον τοιοῦτον πάθημα ἰσοδυνάμει πρὸς ἰσχυροτάτην μαστίγωσιν διὰ τὴν αὐθάδειαν καὶ τὸν οὐ κατ' ἐπίγνωσιν ζῆλόν του. Ἡ φωνὴ ἀφ' ἑνὸς ἡ εἰσδύσασα εἰς τὰ μύχια τῆς συνειδήσεως καὶ ἐξεγείρασα ταύτην ἐκ τῆς πλάνης διὰ τῆς ἐρωτήσεως «Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις;» καὶ ἡ τύφλωσις τῶν ὀφθαλμῶν ἀφ' ἑτέρου ἔπεισαν τὸν Παῦλον, ὅτι εὑρίσκεται πρὸ Θείου δικαστηρίου ὡς ὑπόλογος· διὰ τοῦτο τρέμων καὶ θαμβῶν εἶπε· *Κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; Οὕτω καταπίπτει ἡ μανία, ὁ ἄλογος θυμός, ἡ φορὰ τῆς ἐκδικήσεως, καὶ ἀντὶ νὰ ἐπιστρέψῃ ἐν θριάμβῳ σύρων δεσμίους καὶ εἰς θάνατον τοὺς ἀθῴους ὀπαδοὺς τοῦ Χριστοῦ, ἐκ τοὐναντίου αὐτὸς γίνεται δέσμιος καὶ ἀπόλλυσι τὴν ὅρασιν,* ἵνα μάθῃ ὅτι ἀπαιτεῖται διττὴ θεραπεία τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς καὶ τῶν τοῦ σώματος. Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας δὲν ἔβλεπε καὶ οὔτε ἔφαγεν οὔτε ἔπιε. Ξεναγὸς δὲ αὐτοῦ, κατὰ παραγγελίαν Κυρίου, γίνεται ὁ μαθητὴς *Ἀνανίας. Ἀλλ'* οὗτος διστάζει περὶ τοῦ ποιοῦ τοῦ Σαύλου, γνωστοῦ ὄντος ὡς διώκτου τῶν Χριστιανῶν καὶ ἐπὶ τούτῳ τῷ σκοπῷ ἐλθόντος εἰς Δαμασκόν, ἀλλ' ὁ Κύριος λέγει τῷ *Ἀνανίᾳ* «Πορεύου ὅτι »σκεῦος ἐκλογῆς μού ἐστιν οὗτος, τοῦ βαστά»σαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασι»λέων, υἱῶν Ἰσραήλ» (Πράξ. θ'. 10—18).

Τοιαύτη μαρτυρία πιστοποιεῖται διὰ στόματος Κυρίου περὶ τοῦ Παύλου· καὶ πράγματι ἐβάστασε τὸ ὄνομά του ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων καὶ υἱῶν Ἰσραήλ. Ἄνευ τῶν ἀγώνων τοῦ Παύλου ὁ Χριστιανισμὸς βεβαίως ἤθελε μὲν πάντως προοδεύσῃ καὶ διαδοθῇ, καθόσον εἶνε θρησκεία θεία, ἀλλ' ἤθελε στερηθῇ ἑνὸς τῶν σφόδρα συντελεστῶν πρὸς ταχυτέραν ἐξάπλωσιν αὐτοῦ. Πῶς ἦτο δυνατὸν τὸ μεγαλουργὸν τοῦτο πνεῦμα τοῦ Παύλου νὰ μείνῃ ἐν τῷ ζόφῳ τῆς ἀγνωσίας περὶ τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ; Αὐτὸς ὁ Ὕψιστος Θεὸς δὲν ἠδύνατο, ὡς πανάγαθος, ν' ἀφήσῃ τοιοῦτον ὄντως σκεῦος ἐκλογῆς ἀχρησιμοποίητον. Τὸν καλεῖ, καὶ τὸν καλεῖ ἀκριβῶς ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς ἐξάψεως· καθ' ἣν στιγμὴν ἐξέφερε τὰ πικρὰ καὶ θανατηφόρα βέλη ἐκ τῆς φερέτρας, ἵνα πλήξῃ αὐτὴν τὴν θεόσδοτον θρησκείαν, πλήττεται αὐτὸς κατὰ τὴν καρδίαν θανατηφόρως, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀληθῆ ζωήν, καὶ πληρωθεὶς ζήλου ἁγίου καὶ κατ' ἐπίγνωσιν ἄρχεται τοῦ πολυμόχθου αὐτοῦ σταδίου, πρὸς διάδοσιν τῆς πίστεως, ἣν πρότερον ἐδίωκε.

Καὶ δὲν διστάζει ποσῶς ν' ἀποκρύψῃ ὅτι ἦτο πρότερον διώκτης, ἔχει τὴν παρρησίαν ὡς φιλαλήθης νὰ λέγῃ πάντοτε τὴν ἀλήθειαν. Ἰδοὺ πῶς ὁ ἴδιος ἐκφράζεται, «Ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν »ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' »ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ »καὶ ἐπόρθουν αὐτήν» (Γαλ. α. 13). Κάτοχος ἤδη πλέον τοῦ μεγίστου τῶν δώρων, τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, πᾶν ἕτερον ἐθεώρει σκύ-

βαλον καὶ εὐτελές, διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ (Φιλιπ. γ'. 8). Ἡ ζωὴ διὰ τὸν Παῦλον ἦτο ὁ Χριστός, καὶ ὁ ὑπὲρ Χριστοῦ θάνατος κέρδος. «Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, Χριστός· καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος.» (αὐτ. ἀ. 8). Τὴν εἰς τὸν Χριστὸν τελείαν προσκόλλησίν του ἐκφράζει διὰ τῶν ἑξῆς· «Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ »τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις ἢ στενοχω»ρία, ἢ διωγμός, ἢ λιμός, ἢ γυμνότης, ἢ κίν»δυνος, ἢ μάχαιρα; ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑ»περνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. Πέπει»σμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωή, οὔτε ἄγ»γελος, οὔτε ἀρχαί, οὔτε δυνάμεις, οὔτε μέλλοντα »οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἑτέρα »δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ »Θεοῦ, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν; (Ρωμ. ἡ. 35-39). Τόσον βαθέως ἐνεστερνίσθη τὸν Χριστιανισμόν, πρὸς ἐξάπλωσιν τοῦ ὁποίου ἐπεχείρησε τέσσαρας ἀποστολικὰς πορείας ἐπισκεψάμενος ἅπαντα σχεδὸν τὸν τότε γνωστὸν κόσμον, μυρίοις περιπεσὼν κινδύνοις. Περιῆλθε τὴν Κύπρον, Μικρὰν Ἀσίαν, Μακεδονίαν, Ἑλλάδα, Ῥώμην· ὅπου δὲ μετέβαινε, συνίστα ἐκκλησίας μετὰ τῆς ἱεραρχίας των.

Τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὸ μέγα τοῦτο γεγονὸς τῆς λάμψεως τοῦ φωτὸς καὶ τῆς τυφλώσεως τοῦ Παύλου θεραπεύεται οὗτος διὰ τοῦ μαθητοῦ Ἀνανίου, κατεπεσουσῶν ὡσεὶ λεπίδων ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, βαπτίζεται καὶ γεύεται τροφῆς. Εὐθὺς δ' ὡς ἀνεκτήσατο τὰς σωματικάς του δυνάμεις καὶ τὴν ὅρασιν, ἔλαβε δὲ καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα διὰ τοῦ βαπτίσματος, ἄρχεται μετὰ θαυμαστοῦ ζήλου τοῦ ἔργου τῆς θείας αὐτοῦ ἀποστολῆς. Προσέρχεται εἰς τὰς ἐν Δαμασκῷ συναγωγάς, καὶ στεντορείᾳ τῇ φωνῇ κηρύσσει, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶνε ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Τί κηρύσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος; ἔλεγον μετ' ἀπορίας μεγίστης οἱ ἀκροαταί του· οὐκ εἶνε ὁ φοβερὸς Σαῦλος, ὁ ζηλωτὴς τοῦ πατρῴου νόμου, ὅστις ἕως χθὲς καὶ πρῴην ἐδίωκε τοὺς πιστεύοντας εἰς Χριστόν; Μὴ ἀπατώμεθα ὡς ἐν ὀνείρῳ; Αὐτὸς οὗτος εἶνε· πῶς λοιπὸν μετεβλήθη καὶ ἤδη ἀγορεύει ὑπὲρ τοῦ ἐσταυρωμένου Ἰησοῦ; Ἀλλ' ὁ Παῦλος ἔτι μᾶλλον ἐπέτεινε τὸ κήρυγμά του προσπαθῶν νὰ πείσῃ καὶ ἑλκύσῃ εἰς τὴν πίστιν καὶ τοὺς ὁμοεθνεῖς του Ἰουδαίους.

Ὁσάκις τις εὕρῃ θησαυρόν τινα μέγαν, ἢ μάθῃ λίαν ἐνδιαφέρουσαν ἀγγελίαν πληροῦται χαρᾶς, ἣν εὐθὺς σπεύδει νὰ μεταδώσῃ εἰς ἄλλους, καὶ πρῶτον ἀπευθύνεται εἰς τοὺς στενοὺς συγγενεῖς καὶ ἐπιστηθίους φίλους. Οὕτω καὶ ὁ Παῦλος τυχὼν θησαυροῦ ἀνεκτιμήτου, τῆς καθαρωτάτης ἀληθείας, ἠθέλησεν ἀμέσως νὰ ποιήσηται κοινωνοὺς αὐτῆς τοὺς κατὰ σάρκα συγγενεῖς καὶ ὁμοεθνεῖς. Πλὴν ἐνῷ ὁ Παῦλος ἐξ εἰλικρινεστάτης προθέσεως καὶ ἀγάπης τοιαῦτα ἐνήργει, οἱ ὁμοεθνεῖς Ἰουδαῖοι ἐζήτουν νὰ τὸν φονεύσωσι. Τοῦτο πάντοτε συμβαίνει εἰς τὸν θέλοντα νὰ διδάξῃ λαὸν δεισιδαίμονα καὶ φανατικόν· διότι ἵνα διδάξῃ ὀφείλει νὰ καταρρίψῃ τὰ σαθρὰ τῆς διαφθορᾶς καὶ ἀμαθείας θεμέλια διὰ νὰ θέσῃ τὰ ἀσφαλῆ καὶ ἀσάλευτα τῆς αἰωνίου ἀληθείας. Ἀλλ' ἵνα τοῦτο πράξῃ, ὀφείλει, ὡς ἐπιδέξιος χειρουργός, νὰ καυτηριάσῃ καὶ ἀπόνως ἐλέγξῃ, ἐφ' ᾧ καὶ ἑλκύει ἀντὶ εὐγνωμοσύνης τὸ μῖσος καθ' ἑαυτοῦ, διότι ὁ ἐλεγχόμενος δὲν δέχεται τόσον εὐκόλως τοὺς ἐλέγχους.

Παραφυλάττουσι τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ἵνα τὸν φονεύσωσιν. Ἐν λαῷ τοσοῦτῳ παχυλῷ καὶ δεισιδαίμονι νὰ ζητῇς τρόπους εὐγενεῖς καὶ σκέψεις ὑγιεῖς εἶνε ματαιοπονία. Προκατειλημμένοι ὄντες ὑπὸ τῆς ἰδέας ὅτι ὁ Χριστὸς ἠθέλησε νὰ καταρρίψῃ τὸν νόμον Μωσέως καὶ ἐκήρυσσεν ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ, δὲν ἠδύναντο οὐδὲ ν' ἀκούσωσί τινα λαλοῦντα ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ βεβαιούμενον ὅτι εἶνε πράγματι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, πολὺ δὲ μᾶλλον δὲν ἠνείχοντο τὸν Παῦλον, ὅστις ἦτο ὀλίγῳ πρότερον σφοδρότατος αὐτοῦ πολέμιος. Ὡς ἤκουσαν αὐτὸν διδάσκοντα ὑπὲρ τοῦ Ἐσταυρωμένου, ἐξεμάνησαν κατ' αὐτοῦ. Τίνας φλυαρίας μᾶς λέγει ὁ ἀρνησίθρησκος οὗτος; ἔλεγον. Ἐπειδὴ ἐδειλιάσθη αὐτὸς καὶ παρεπείσθη ἐκ τῆς κλάνης, θέλει καὶ ἡμᾶς νὰ πλανήσῃ καὶ παρεπείσῃ; θάνατος λοιπὸν ἁρμόζει εἰς τὸν ἐχθρὸν τῆς πίστεως ἡμῶν, ὅπως παύσηται ἐνοχλῶν καὶ μεταπείθων τοὺς ἡμετέρους. Ὁ Παῦλος θεωρεῖται νεκρὸς κατ' αὐτούς, διότι ἔλαβον πάντα τὰ κατάλληλα μέτρα νὰ μὴ διαφύγῃ. Ἀλλ' ὁ Θεὸς προώρισεν αὐτόν, ἵνα βαστάσῃ τὸ ὄνομά του ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων. Ἄρα αὐτὸς οὗτος εἶχε τὴν προαίρεσιν περὶ τῆς σωτηρίας του. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Παύλου ἑτοιμάζουσι κόφινον καὶ καταβιβάζουσιν αὐτὸν νυκτὸς διὰ τοῦ τείχους καὶ σώζουσι τὸν Παῦλον (Πρξ. θ'. 17-31).

Νέον κίνδυνον δολοφονίας διατρέχει ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἔνθα, ἀφοῦ ἐγνωρίσθη μετὰ τῶν μαθητῶν, οἵτινες τέως ἐδυσπίστουν αὐτῷ ἤρξατο τῶν σφοδρῶν συζητήσεων πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς. Οὗτοι ἤθελον νὰ τὸν φονεύσωσιν, ἀλλὰ καὶ πάλιν οἱ ἀδελφοὶ σώζοντες τὸν ἀπέστειλαν εἰς Καισάρειαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ταρσόν. Τῷ Παύλῳ ἀκολουθεῖ ἀπὸ τῆς ἐπιστροφῆς του εἰς Χριστὸν ὁ βίαιος θάνατος, ὥσπερ ἀκολουθεῖ τῷ σώματι ἡ σκιά, οὐδὲ δειλιᾷ εἰς τοῦτο, ἐκ τοὐναντίου ὅσῳ διώκεται, τόσῳ παρρησιαστικώτερος γίνεται, διότι συνεδέθη ἀρρήκτως τῷ Χριστῷ καὶ θέλει τὸ μὲν διὰ τοῦ αἵματός του ν' ἀποπλύνῃ τοὺς διωγμούς, οὓς αὐτὸς ἐπήγαγεν εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ ὀπαδοὺς τοῦ Χριστοῦ, τὸ δὲ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμόν του καὶ μεταβῇ τάχιον εἰς τὴν

οὐράνιον βασιλείαν, εἰς ἣν ἐκλήθη ὑπὸ Θεοῦ.

Ἐν Πάφῳ τῆς Κύπρου διδάσκων τὸν ἀνθύπατον Σέργιον Παῦλον, ἐπιτιμᾷ σφοδρότατα τὸν Ὀλύμαν τὸν μάγον ἀνθιστάμενον εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀποστόλου καὶ τιμωρεῖ αὐτὸν διὰ τυφλώσεως ἄχρι καιροῦ (Πρξ. ιγ'. 6 12). Ἐκεῖθεν μεταβαίνει εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας. Συνεργὸν δὲ καὶ συνοδοιπόρον του εἶχε τὸν Βαρνάβαν. Λαλεῖ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀλλ' οἱ Ἰουδαῖοι ἀντιλέγουσι καὶ βλασφημοῦσιν αὐτούς, οἱ δὲ Ἀπόστολοι Παῦλος καὶ Βαρνάβας ἀποκρίνονται αὐτοῖς· «Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον »λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἐπειδὴ δὲ »ἀπωθεῖσθε αὐτόν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυ»τοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς »τὰ ἔθνη». — Δικαιότατα ἀπεκρίθησαν αὐτοί ἐζήτουν μὲ κίνδυνον τῆς ἑαυτῶν ζωῆς νὰ ἐξαγάγωσι τοὺς ὁμοεθνεῖς των ἐκ τοῦ παχυλοῦ σκότους, ἐν ᾧ ἔμενον, ἐὰν δὲ οὗτοι δὲν ἤθελον νὰ δεχθῶσι τοιαύτην εὐεργεσίαν, τίνα ὑποχρέωσιν εἶχον οἱ ἀπόστολοι πρὸς αὐτούς; Ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ εἶνε λογικὴ καὶ μόνον διὰ τοῦ λόγου ἀσπαστή, ἕκαστος δέ, ὡς ἐλεύθερος, πειθόμενος ὑπὸ τῶν ἀκατα μαχήτων αὐτῆς λόγων, δέχεται, ἢ μὴ πειθόμενος ἀπορρίπτει αὐτήν. Ἀλλ' ὥσπερ οὗτος εἶνε ἐλεύθερος νὰ δεχθῇ ἢ μή, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ κῆρυξ τοῦ θείου λόγου, διδάξας ἅπαξ, ὅς καὶ ἐπανειλημμένως τοὺς ἀσεβεῖς καὶ ἀπολωλότας ὁμοεθνεῖς καὶ συμπατριώτας του, εὐθὺς ὡς ἴδῃ τούτους κυλιομένους εὐαρέστως ἐν τῷ βαράθρῳ τῆς ἀσεβείας καὶ παραλύσεως, οὐδόλως δὲ τὴν σωτήριον διδασκαλίαν ἀποδεχομένους, εἶνε ἐλεύθερος καὶ ὅλως ἀδέσμευτος νὰ στραφῇ κατὰ μίμησιν τοῦ Παύλου εἰς τὰ ἔθνη καὶ εἰς τοὺς μακρέν. — «Ἐπεγείρουσι καὶ ἐν »Ἀντιοχείᾳ διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ τὸν »Βαρνάβαν καὶ ἐκβάλλουσιν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν »ὁρίων αὐτῶν. Οἱ δὲ ἀπόστολοι ἐκτιναξάμενοι »τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ' αὐτούς, »ἦλθον εἰς Ἰκόνιον». (αὐτόθι).

Ἐν Λύστρᾳ διὰ μόνου λόγου θεραπεύει χωλὸν ἐκ κοιλίας μητρός. Τοῦτο δ' ἔδωκεν ἀφορμὴν τοῖς θεωμένοις νὰ εἴπωσιν ὅτι οἱ Θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς αὐτούς, καὶ τὸν μὲν Βαρνάβαν ἐκάλουν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἑρμῆν, ἤθελον δὲ καὶ νὰ θύσωσιν αὐτοῖς, ἀλλ' οἱ ἀπόστολοι ἐν ἀγανακτήσει παρῄνεσαν αὐτοὺς νὰ ἐπιστρέψωσιν ἐπὶ τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα (Πρξ. ιδ'. 8—18). Ἐκεῖ ὅμως λιθάζεται ὁ Παῦλος ἐξ εἰσηγήσει τῶν ἀπὸ Ἰκονίου καὶ Ἀντιοχείας ἐλθόντων Ἰουδαίων, καὶ σύρεται ὡς νεκρὸς ἔξω τῆς πόλεως. Ἀλλὰ ἐξ βοηθείᾳ τῶν μαθητῶν ἀνίσταται καὶ εἰσέρχεται πάλιν εἰς τὴν πόλιν. Οἷα καρτεροψυχία τοῦ ἀτρομήτου τούτου στρατιώτου τοῦ Χριστοῦ! Ἐπανέρχεται εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν, ἐν ᾗ ἐλιθάσθη· ἀδιαφορεῖ περὶ τοῦ κινδύνου, τὸ ἔργον του μόνον θέλει ν' ἀγάγῃ εἰς πέρας. Εἶδεν ὅτι ἐν Λύστρᾳ εὑρίσκετο καὶ ζύμη καλὴ δεχομένη εὐχαρίστως τὸν λόγον· χάριν λοιπὸν τῶν εὐγενῶν τούτων ψυχῶν ὑποβάλλει ἑαυτὸν εἰς προφανέστατον κίνδυνον. Οὕτως ἐνόει νὰ ἐργασθῇ ἐν τῷ μυστικῷ τοῦ Κυρίου ἀμπελῶνι. Ψυχὰς ἐζήτει νὰ περισυναγάγῃ εἰς τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν, περὶ δὲ ἑαυτοῦ οὐδὲ τὸ παράπαν ἐφρόντιζεν. Ἀδαμάντινον νὰ καλέσωμεν αὐτόν; Σιδηροῦν ἢ χαλύβδινον; Τῷ ὄντι ἐμποιεῖ ἔκπληξιν τὸ ἀκαταπόνητον αὐτοῦ θάρρος καὶ ἡ παραδειγματικὴ καρτερία. Καὶ ἐν τούτοις εἶνε εἰσέτι ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ἀγώνων.

Ῥαβδίζεται μετὰ τοῦ συνοδοιπόρου του Σίλα ἐν Φιλίπποις τῆς Μακεδονίας, διότι ἐπέταξεν ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ πνεύματι Πύθωνος τῷ κατέχοντι παιδίσκην τινά, ἥτις, μαντευομένη, πολλὰ παρεῖχε κέρδη τοῖς κυρίοις αὐτῆς, καὶ συμφυλακίζεται εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν μετὰ ποδοκάκης, ἣν προσήρμοσε τοῖς ποσὶν ὁ δεσμοφύλαξ ὅπως φυλάττῃ αὐτοὺς ἀσφαλῶς, κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν στρατηγῶν δοθεῖσαν αὐτῷ παραγγελίαν. Ἀλλ' ὁ Παῦλος καὶ ὁ Σίλας κατὰ τὸ μεσονύκτιον προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν Θεόν, ἐπακροωμένων τῶν δεσμίων. Σεισμὸς μέγας διασαλεύει τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου, ἀνοίγονται αἱ θύραι πᾶσαι καὶ λύονται τὰ δεσμὰ πάντων. Τώρα τί θέλεις κάμει, ὦ δεσμοφύλαξ; Πῶς νὰ συναγάγῃς τοὺς δεσμίους; Ἂν μάλιστα δραπετεύσωσιν ὁ Παῦλος καὶ ὁ Σίλας, περὶ ὧν οἱ στρατηγοὶ συνέστησάν σοι ἰδιαιτέραν προσοχήν, ποίαν ἀπολογίαν θέλεις δώσει; Καὶ εἶνε δυνατὸν νὰ μὴ δραπετεύσωσι; Τίς εὐχαριστεῖται νὰ μένῃ δέσμιος; παρουσιαζομένης δ' εὐκαιρίας, δὲν θέλει ἀποδράσει; Πάντως. Ὑπάρχουσι βαρύποινοι δεσμῶται, οἵτινες διατρυπῶσι τοὺς τοίχους τῆς φυλακῆς, ὀρύσσουσιν ὑπονόμους, κατασκευάζουσιν ἐκ τοῦ προχείρου κλίμακας ὑψοκινδυνοτάτας, ὅπως ὑπερκαταβῶσι τὰ τείχη τοῦ δεσμωτηρίου καὶ φύγωσι· καὶ δὲν θέλουσιν εὐθὺς φύγει οἱ δέσμιοι, ἐνῷ καὶ τὰ δεσμὰ ἐλύθησαν, καὶ αἱ θύραι εἶνε ἠνεῳγμέναι καὶ τὰ θεμέλια ἀνετράπησαν;

Κατὰ πάντα ἀνθρώπινον ὑπολογισμὸν οὕτως ἔδει νὰ πράξωσιν, ἀλλ' ὅμως πρὸς ἔκπληξιν οὐ μόνον τοῦ δεσμοφύλακος, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν ἀνθρώπων οὐδεὶς δραπετεύει, ἀλλὰ μένει ἕκαστος ἐν τῇ θέσει του. Ὁ δεσμοφύλαξ ἀγνοεῖ τελείως τί συμβαίνει ἐν τῷ σκότει καὶ τί οἱ δέσμιοι διανοοῦνται· ὑποπτεύων μάλιστα ὅτι οὗτοι πάντες ἀπέδρασαν, εἶπε καθ' ἑαυτὸν «καὶ νῦν μετὰ ποίου προ»σώπου θέλω παρουσιασθῇ τοῖς προϊσταμένοις »μου καὶ δικαιολογήσει τὴν φυγὴν τῶν δε»σμωτῶν; Ἀντὶ τούτων θέλω τιμωρηθῇ ἐγώ,

»διὰ τοῦτο ἀντὶ ἐκείνοι νὰ μὲ τιμωρήσωσιν, »ἐγὼ ἐπιβάλω ἐγὼ ἐμαυτῷ τὴν πρέπουσαν ποι»νήν, τὸν θάνατον»· καὶ «σπασάμενος μάχαι»ραν ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀνελεῖν». Ἀλλ' ἰδού, στῆθι, »τῷ φωνάζει ὁ Παῦλος, «μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ »κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε» (Πραξ. ις'. 13-34).

Ὁ Παῦλος λέγει ταῦτα; Καὶ πρὸς τίνα; — Ναί ὁ Παῦλος πρὸς τὸν δεσμοφύλακα. Ὅλως ἀντίστροφος ἡ διαγωγὴ τοῦ Παύλου πρὸς τὴν τοῦ δεσμοφύλακος, διότι ὁ Παῦλος ἦτο μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ τοῦ παραγγέλλοντος νὰ ἀγαπῶμεν τοὺς ἐχθρούς ἡμῶν καὶ νὰ εὐεργετῶμεν τοὺς βλάπτοντας ἡμᾶς, ὁ δεσμοφύλαξ, ἄνθρωπος ἐθνικός, ἐξῃρημένος ἀπὸ τῶν ἀρχόντων, καὶ πράττων ὅ,τι ἂν οὗτοι τῷ ἐπιβάλωσι μόνον καὶ μόνον ἵνα ἀρέσκῃ αὐτοῖς. Οὗτος εἰσάγει εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν τοὺς δεσμίους Παῦλον καὶ Σίλαν καὶ τοῖς προσθέτει τὰς πέδας, ὅπως κοιμηθῇ ἡσυχος καὶ ἀτάραχος, ὅτι ἔχει αὐτοὺς ἐξησφαλισμένους. Ὁ Παῦλος ἐλεύθερος τῶν δεσμῶν φωνάζει «ἐδῶ εἴμεθα, δὲν ἐφύγαμεν· μὴ βλάψῃς σεαυτόν». Ποια ἱστορία ἀνθρωπίνων πράξεων ἀναγράφει τοιαῦτα θαυμαστὰ ἔργα; Ποῦ ἀπαντᾷ τις παρόμοια γεγονότα; Ποῦ ἐμφανίζεται παραπλησία διαγωγή! Οὐδαμοῦ ἄλλοθι ἢ ἐν τῷ Χριστιανισμῷ. Χαῖρε λοιπόν, ὦ ὑψίστη καὶ θειοτάτη θρησκεία τοῦ ἐσταυρωμένου Χριστοῦ.

Καὶ λιθίνη ἂν ἦτο ἡ καρδία τοῦ δεσμοφύλακος, δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ καμφθῇ ἀπέναντι τοιαύτης ἀποκρίσεως καὶ διαγωγῆς τοῦ Παύλου. Συγκινεῖται τοσοῦτον ὁ δεσμοφύλαξ, ὥστε σχεδὸν δυσπιστεῖ εἰς ἑαυτόν· ζητεῖ καὶ εἰσπηδᾷ. Τίνα δὲ βλέπει; Τὸν Παῦλον καὶ Σίλαν, οὓς τὴν προτεραίαν ἔδειραν ἀνηλεῶς, καὶ παρέλαβεν αὐτός, ἵνα φυλάττῃ ἀσφαλῶς. Δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ κινήσῃ τὰ βήματά του· τὰ χθὲς γενόμενα πρὸς τὰ τῆς παρούσης στιγμῆς παραβαλλόμενα φέρουσιν εἰς τὸν νοῦν του δύο ὅλως ἀντιθέτους ἐννοίας, τὴν τῆς ἀθωότητος καὶ τὴν τῆς σκληρότητος· τὴν τῆς θρασύτητος καὶ τὴν τῆς αἰδοῦς· τὴν τοῦ δικαίου καὶ τὴν τοῦ ἀδίκου· τὴν τῆς ἀχαριστίας καὶ τὴν τῆς εὐεργεσίας. Πῶς νὰ τοὺς πλησιάσῃ, ἐνῷ τοὺς ἐφαντάζετο ἤδη ὡς ὑπερτίμους δικαστὰς κεκτημένους πληρεξουσιότητα παρὰ τοῦ αἰωνίου Θεοῦ νὰ ἐπενέγκωσι κατ' αὐτοῦ οἱανδήτινα βαρυτάτην τιμωρίαν; Ὅλως δειμαλέος καὶ ἔντρομος προσπίπτει αὐτοῖς· «καὶ προ»αγαγὼν αὐτοὺς ἔξω, ἔφη Κύριοι, τί με δεῖ »ποιεῖν ἵνα σωθῶ; Οἱ δὲ εἶπον, πίστευσον »ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ σωθήσῃ »σὺ καὶ ὁ οἶκός σου».

Οὐχὶ λοιπὸν ποινήν, ἀλλὰ μεταμέλειαν καὶ πίστιν ἀκραιφνῆ ἐπιβάλλει αὐτῷ ὁ Παῦλος μετὰ τοῦ Σίλα, ὡσεὶ ἔλεγεν αὐτῷ· ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ, ἣν κηρύττομεν, εἶνε ὅλως ἀγάπη, ἑπομένως δὲν ἔχει ἀνάγκην τῶν δεσμωτηρίων. Τούτων ἀνάγκην ἔχουσιν οἱ βίαιοι καὶ οἱ δυνάσται, οἵτινες περιφρονοῦντες τοὺς ὁμοίους των θέλουσι νὰ ἐπιβάλλωνται τοῖς ἀσθενεστέροις καὶ ὑπεροπτικῶς πρὸς αὐτοὺς φερόμενοι ἄγουσιν εἰς τὰ δικαστήρια, πολλάκις ἀδίκως, καὶ σύρουσιν αὐτοὺς εἰς τὰς φυλακάς. Τὰ δεσμωτήρια εἶνε ἡ ποινηρόπολις τῶν κακουργούντων καὶ ἀθετούντων τὸν νόμον τοῦ Κυρίου. Ὁ Χριστιανισμὸς ἀνέτρεψε τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου καὶ ἠνέῳξεν αὐτοῦ πάσας τὰς πύλας, καθόσον χριστιανισμὸς καὶ δεσμωτήριον εἶνε ἔννοιαι ἀντιφατικαί, ὥςπερ ἀντιφατικαὶ καὶ ἀντίθετοι ἔννοιαι εἶνε ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία. Ὁ Χριστιανισμὸς ἐπιζητεῖ παλινόρθωσιν τοῦ πεπτωκότος καὶ διὰ τῆς εἰλικρινοῦς μετανοίας πίστιν ἀληθῆ καὶ ἐδραίαν. Τοῦτο ἐπιβάλλουσι τῷ δεσμοφύλακι ὁ Παῦλος καὶ ὁ Σίλας· διδάσκουσιν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ. «Παραλαβὼν δὲ αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα».

Ἐν Θεσσαλονίκῃ κηρύσσει ἐπὶ τρία σάββατα ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐλκύει πλῆθος ἱκανόν, ἀλλ' οἱ μὴ πειθόμενοι Ἰουδαῖοι καταδιώκουσιν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς ἀδελφούς, ὁ δὲ Παῦλος προλαμβάνει καὶ φεύγει εἰς Βέροιαν, ἐκεῖ δὲ τὸ κήρυγμά του λαμβάνει καλὴν ὑποδοχήν, ἀλλ' οἱ Θεσσαλονικεῖς Ἰουδαῖοι διαταράττουσι καὶ ἐν Βεροίᾳ τὴν ἡσυχίαν, ὥστε ἀναγκάζεται νὰ φύγῃ διὰ θαλάσσης εἰς Ἀθήνας. Ποῖον λαμπρὸν φαινόμενον βλέπουσιν οἱ αἰῶνες ἐν ταῖς κλειναῖς Ἀθήναις; Ἐκεῖ, ἔνθα ἐγεννήθη, ἀνετράφη καὶ ἐδίδαξεν ὁ ὕπατος τῶν φιλοσόφων, ὁ υἱὸς τῆς Φαιναρέτης καὶ τοῦ Σωφρονίσκου Σωκράτης, ὁ καταδικασθεὶς ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του ὡς ἔθεος εἰς θάνατον, ὁ πιὼν ἀταράχως ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὸ κώνειον, ἐκεῖ, λέγω, μετὰ πέντε ἀκριβῶς αἰῶνας προσέρχεται ἵνα διδάξῃ τὴν ἀληθῆ θρησκείαν τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, ὁ εὐγλωττότατος τῶν ῥητόρων, ὁ δυγματικὸς νομοθέτης, ὁ βαθυνούστατος νομολόγος καὶ νομοδιδάσκαλος, ὁ οὐρανοβάμων Παῦλος. Διδάσκει δὲ ἐπιτυχῶς, διότι ἀποκαλύπτει τοῖς Ἀθηναίοις Θεόν, ὃν αὐτοὶ ἠγνόουν μέν, πλὴν εἶχον πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνεγηγερμένον βωμόν, ἐν ᾧ ἐπιγέγραπτο «τῷ ἀγνώστῳ Θεῷ», καὶ τοῖς ἀποδεικνύει ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ Θεός, ὃν καταγγέλλει, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ οὐ κατοικῶν ἐν χειροποιήτοις ναοῖς. Τοιαύτην ἀκούσαντες καινὴν ὅλως διδασκαλίαν οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ μὲν ἐχλεύαζον διὰ τὴν τῶν νεκρῶν ἀνάστασιν, οἱ δὲ εὐχαρίστως ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ

Ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις.

Ὁπωσδήποτε οἱ Ἀθηναῖοι, καίτοι εἰδωλολάτραι, ἐφάνησαν εὐγενέστεροι καὶ μᾶλλον φιλόξενοι τῶν συμπατριωτῶν τοῦ Παύλου Ἰουδαίων, οἵτινες παχυλοὶ καὶ δεισιδαίμονες ὄντες ἤθελον ἐπανειλημμένως νὰ φονεύσωσιν αὐτόν, ἢ ἔδερον ἢ ἐφυλάκιζον ἢ ἐξώριζον. Ἡ συμπεριφορὰ τῶν Ἀθηναίων τιμᾷ πράγματι αὐτοὺς δικαζομένους ὑπὸ τῆς ἀμερολήπτου ἀληθείας. Οἱ Ἕλληνες κυρίως ἦσαν ὁ κατάλληλος λαὸς πρὸς ἀποδοχὴν τῆς τελειοτάτης θρησκείας καὶ ταχυτέραν αὐτῆς ἐξάπλωσιν, καθόσον καὶ τάσιν εἶχον εἰς τὸ ἐρευνᾶν λεπτομερέστατα τὰ ἀνεξερεύνητα, καὶ πολλοὶ σοφοὶ αὐτῶν εἶχον προλειάνῃ τὴν ὁδὸν τὴν προσεγγίζουσαν εἰς τὸν χριστιανισμόν, καὶ ἐν γλώσσῃ Ἑλληνικῇ ἐγράφησαν πάντα τὰ τῆς Καινῆς Διαθήκης συγγράμματα, ὥστε εἶχον πάντα τὰ στοιχεῖα πρὸς εὐόδωσιν τοῦ ἔργου. Τοῦτο ἀναγνωρίζουσι πάντες οἱ κατόπιν αἰῶνες καὶ εὐγνωμόνως ἔχουσι τῇ Μητρὶ Ἑλλάδι τῇ παραλαβούσῃ καὶ ἀσπασαμένῃ τὸν χριστιανισμόν, ὅπερ ἔποχον γενόμενον τῆς θειοτάτης τῶν γλωσσῶν ἐξήπλωσε τάχιστα διὰ τῶν καταλλήλων ὀργάνων εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης, ὅτε ὁ λύχνος τῆς Δύσεως ἦτο πάντῃ ἐσβεσμένος καὶ εὐρωστιῶν.

Ἐξ Ἀθηνῶν μεταβαίνει ὁ Παῦλος εἰς Κόρινθον, ἔνθα ἐργάζεται καὶ τὴν τέχνην τοῦ σκηνοποιοῦ, ἀλλὰ οὐδὲν παραιτεῖ κατὰ πᾶν σάββατον τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου. Πλὴν καὶ ἐνταῦθα πάλιν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ παρέχουσι πράγματα, ἐφ' ᾧ καὶ ἀναγκάζεται νὰ φύγῃ ἐκεῖθεν. Ἐν Ἐφέσῳ δὲ ἐδίδασκεν, ἐποίει θαύματα, διὰ τῶν σουδαρίων καὶ σημικινθίων αὐτοῦ ἐθεραπεύοντο ἀσθενεῖς καὶ πνεύματα πονηρὰ ἐξήρχοντο ἀπ' αὐτῶν (Πραξ. ιθ'. 1—20). Πανταχοῦ, ὅποι ἂν ὑπάγῃ ὁ Παῦλος, εὑρίσκει τοὺς Ἰουδαίους ἐπιβουλεύοντας αὐτῷ, οἷον καὶ ἐν Ἑλλάδι, ἔνθα ἔμεινεν τρεῖς μῆνας· ἀποφασίσας δὲ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Συρίαν ἕνεκεν ἐπιβουλῆς αὐτῶν μεταβάλλει γνώμην καὶ ὑποστρέφει διὰ Μακεδονίας εἰς Τρῳάδα. Ἐνταῦθα ἀγορεύων, ἐπειδὴ τῇ ἐπαύριον ἔμελλε νὰ ἀπέλθῃ, παρεξέτεινε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου. Νεανίας τις Εὔτυχος καλούμενος «καθήμενος ἐπὶ τῆς θυρίδος τοῦ ὑπερῴου καὶ καταληφθεὶς ὑπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ ἤρθη νεκρός». Ὁ Παῦλος καταβαίνει καὶ λαμβάνει αὐτὸν διαβεβαιούμενος τοὺς περιεστῶτας ὅτι δὲν ἔπαθέ τι, καὶ τῷ ὄντι ἄχρις αὐγῆς ἤγαγον αὐτὸν ζῶντα (Πραξ. κ'. 1—12).

Αἴαν συγκινητικὸς εἶνε ὁ λόγος, ὃν ἀπαγγέλλει τοῖς πρεσβυτέροις τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἐφέσου, οὓς μετεκαλέσατο ἀπὸ Μιλήτου. Διὰ τοῦ λόγου τούτου προαγγέλλει αὐτοῖς ὅτι οὐδὲν θέλουσιν ἴδει πλέον τὸ πρόσωπόν του, ὅτι δὲ πρέπει νὰ ἀγρυπνῶσιν ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου, ἐν ᾧ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο αὐτοὺς ἐπισκόπους ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, διότι θέλουσιν ἐπιπέσει λύκοι βαρεῖς κατ' αὐτῶν μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου. Ἰδίως δὲ προλέγει τὰς θλίψεις, αἵτινες ἀναμένουσιν αὐτὸν διὰ τῶν ἑξῆς· «Ἐπίστασθε .... ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην »τῶν συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι Ὑμῖν »καὶ διδάξαι Ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, »διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι »τὴν εἰς τὸν Θεὸν μετάνοιαν, καὶ πίστιν τὴν »εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Καὶ »νῦν ἰδοὺ ἐγὼ δεδεμένος τῷ πνεύματι πορεύ»ομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντή»σοντά μοι μὴ εἰδώς, πλὴν ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ »Ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται λέγον, ὅτι »δεσμά με καὶ θλίψεις ἀναμένουσιν. Ἀλλ' οὐδενὸς »λόγον ποιοῦμαι, οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχήν μου τι»μίαν ἐμαυτῷ, ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου »μετὰ χαρᾶς, καὶ τὴν διακονίαν, ἣν ἔλαβον παρὰ »τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγ»γέλιον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.» (Πράξ. κ'. 17—38). Προεγγυήσατο τί ἔμελλε νὰ ἀπαντήσῃ αὐτῷ, ἀλλ' ἐκεῖνος εἰς ἓν μόνον ἀπέβλεπε, τὴν τελείωσιν τοῦ ἔργου. Ἀκούεις πίστιν; Ἀκούεις ἀγάπην; Ἀκούεις ἐλπίδα τῶν ἑπομένων καθιστῶσαν βεβαιότερα ταῦτα τῶν ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ παρόντων; Ἰδοὺ πῶς ὁ ἴδιος χαρακτηρίζει τὴν πίστιν. «Τοῦτ' ἐστὶ τὸ ῥῆμα »τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν· ὅτι ἐὰν ὁμολογή»σῃς ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ »πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐ»τὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ.» (Ῥωμ. Γ'. 8—10).

Ἐν Καισαρείᾳ μένοντος τοῦ Παύλου μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ Φιλίππου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ ἑνὸς τῶν ἑπτά, ἔρχεται ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαβος, ἄρας δὲ τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, καὶ δήσας αὐτοῦ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, εἶπε· «Τάδε λέγει τὸ »Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστιν ἡ »ζώνη αὕτη, οὕτω δήσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ». Ὥστε ἤδη ὁριστικῶς προλέγεται τὸ βίαιον τέλος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, καὶ προλέγεται κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ τούτου τοῦ μέλλοντος νὰ πάθῃ. Εἰς πάντα ἕτερον ἐχόμενον τοῦ κατὰ κόσμον βίου τοιαύτη ῥητὴ ἀναγγελία ἤθελε προξενήσῃ τὴν στυγνοτέραν λύπην καὶ ἤθελε περιαγάγει αὐτὸν εἰς σημεῖον ἀπελπισμοῦ, νὰ φύγῃ, ὡς οἷόν τε μακρὰν τοῦ τόπου ἐκείνου, ἔνθα προεμηνύοντο τὰ παθήματα αὐτοῦ. Εἰς τὸν Παῦλον, ὅμως τὸν ἐκ τῶν προτέρων γινώσκοντα ὁποῖον τέλος ἀναμένει καὶ ἀποφασισμένον ὄντα τὰ πάντα νὰ ὑπομείνῃ χάριν τοῦ δεσπότου Χριστοῦ, τοιαύτη ἀναγγελία οὐ μόνον οὐδὲν ἐμποιεῖ ἔκπληξιν ἢ δειλίαν, ἀλλὰ μάλιστα τῷ ἐμβάλλει μεῖζον ἔτι θάρρος, ὥστε νὰ ἐλέγξῃ τοὺς ὑπὲρ ἑαυτοῦ λυπουμένους καὶ

θρηνοῦντας μαθητὰς καὶ κωλύοντας αὐτὸν νὰ μεταβῇ εἰς Ἱερουσαλὴμ, λέγων· «Τί ποιεῖτε »κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρ»δίαν; Ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ »ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ »τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ». (Πρξ. κέ. 8-16). Εἰς τὸν Παῦλον τὰ παθήματα, αἱ βάσανοι, οἱ διωγμοί, αἱ θλίψεις τοῦ παρόντος βίου καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ θάνατος ἐφαίνοντο ὡς ἀθύρματα παίδων, δι' ὧν διασκεδάζουσι τὰς ὥρας τῆς ἀνίας. Ἦτο τῷ ὄντι ὑπερμεγέθης κολοσσὸς κατεσκευασμένος ἐκ τοῦ τριπλοῦ τῆς εὐσεβείας μίγματος, πίστεως, ἀγάπης, καὶ ἐλπίδος, ἔχων δὲ δύο σκέλη, διὰ μὲν τοῦ ἑνὸς, τοῦ σώματος δηλονότι, ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς γηΐνης σφαίρας, ἔνθα καὶ ἐνήργει τὰ μεγαλουργήματα τῆς εἰς Θεὸν ἑδραιοτάτης αὐτοῦ πεποιθήσεως· διὰ δὲ θατέρου, τοῦ Πνεύματος, ἔμενεν ἀκλόνητος ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ, ἐπὶ τῆς σφαίρας τοῦ ἀϊδίου καὶ παντελείου πνεύματος, ἐφ' ᾧ καὶ οὐρανοβάμων ἐκαλεῖτο. Οἵα πεποίθησις ἦτο αὕτη τοῦ Παύλου; Οἵα ἐγκαρτέρησις ἐν τοῖς δεινοῖς; Καὶ πότε παρῆλθεν ὁ ἥλιος τῶν ἡμερῶν του ὅλως ἀνέφελος; Πότε ἔμεινεν, ἔστω καὶ ἐπὶ ὀλίγον, ἄλυπος;

Ὁ χιλίαρχος προστατεύει πρὸς στιγμὴν τὸν Παῦλον ἀπὸ τῆς μανίας τοῦ ὄχλου, ὅστις ἐζήτει νὰ τὸν κατεξεσχίσῃ, τὸν προσδεῖ διὰ δύο ἁλύσεων καὶ τὸν ἐρωτᾷ τίς εἶνε καὶ τί ἔχει πράξῃ, περιφρουρεῖ δὲ διὰ τῶν στρατιωτῶν, καθόσον ὁ ὄχλος ἦτο ἀκράτητος. Ὁ Παῦλος λέγει ὅτι εἶνε Ἰουδαῖος Ταρσεύς, πολίτης τῆς Κιλικίας, οὐκ ἀσήμου πόλεως, καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ τῷ ἐπιτρέψῃ νὰ λαλήσῃ πρὸς τὸν λαόν. Τί ζητεῖς, Παῦλε; πρὸς τοιοῦτον μαινόμενον καὶ θηριώδη ὄχλον θέλεις νὰ ὁμιλήσῃς; Πρόσχες μὴ ἀποβῇ ὁ λόγος εἰς κακὸν μᾶλλον ἀντὶ καλοῦ. Ἀμετάπειστος ὁ Παῦλος ἄρχεται λαλῶν τῇ Ἑβραϊδι διαλέκτῳ· ἐνῷ δὲ διηγεῖτο τὰ καθ' ἑαυτόν, ὡς ἔφθασεν εἰς τὸ σημεῖον τοῦ μαρτυρίου τοῦ Στεφάνου, ὅτε, λέγει, ἐφύλαττε τὰ ἱμάτια τῶν λιθοβολούντων αὐτόν, καὶ ἤκουσε τὴν φωνὴν Κυρίου, λέγοντος «Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξα»ποστελῶ σε,» τότε δὴ τότε ὁ ὄχλος οὗτος ὁ κοχλάζων δίκην ζεόντος ὕδατος ὑπὸ τῆς ἀγανακτήσεως ἐφώναζον μεγαλοφώνως, «αἶρε ἀπὸ »τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθῆκον αὐ»τὸν ζῆν», σὺν ταῖς φωναῖς δὲ ἔρριπτον κατ' αὐτοῦ τὰ ἱμάτια αὐτῶν καὶ διεσκόρπιζον κονιορτὸν εἰς τὸν ἀέρα. Ὁ χιλίαρχος πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ λαμβάνει μέτρον τι. Καὶ ποῖον μέτρον; Νὰ τὸν μαστιγώσῃ! Πόσον φιλάνθρωπος ὁ ἀγαθὸς χιλίαρχος! Ἄνθρωπε, ἄνθρωπε, τί σκέπτεσαι νὰ πράξῃς; Διὰ τῆς μαστιγώσεως θέλεις νὰ μάθῃς εἰς τί πταίει ὁ δέσμιός σου; Ἄνευ δίκης καὶ ἀνακρίσεως ἐπιθυμεῖς νὰ βασανίσῃς πολίτην Ῥωμαῖον;— Πῶς; πολίτης Ῥωμαῖος; ἐρωτᾷ ὁ χιλίαρχος. Ἄ!, οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα, διαφέρει ἡ περίπτωσις· φοβεῖται ὅτι Ῥωμαῖον ὄντα ἔδησε καὶ ἀμέσως λύει τὰ δεσμὰ καὶ τὸν παραπέμπει εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον αὐτῶν πρὸς ἀπολογίαν. Τούτου δὲ ἀπολογουμένου, ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας διατάσσει νὰ τύψωσι τὸ στόμα· ὁ δὲ Παῦλος καλῶν αὐτὸν τοῖχον κεκονιαμένον ἐλέγχει ὡς παρανόμως καθήμενον ἐπὶ τῆς κρίσεως καὶ ἀγγέλλει, ὅτι θέλει τύψει αὐτὸν ὁ Θεός. Ὀργίζονται οἱ παρεστῶτες ὅτι λοιδορεῖ τὸν Ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ, ὁ δὲ Παῦλος ἀποκρίνεται αὐτοῖς, ὅτι δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ἦτο ἀρχιερεύς. Ἐπειδὴ δὲ οἱ κρίναντες αὐτὸν ἦσαν τὸ μὲν Σαδδουκαῖοι, τὸ δὲ Φαρισαῖοι, ὁμολογεῖ ὅτι καὶ αὐτὸς ἦτο Φαρισαῖος. Ἐντεῦθεν γεννᾶται ἔρις μεταξὺ αὐτῶν· κινδυνευόντος δὲ τοῦ Παύλου νὰ διασπασθῇ, ὁ χιλίαρχος διατάσσει τὸ στράτευμα ν' ἁρπάσωσιν αὐτὸν ἐκ τοῦ μέσου καὶ ἀγάγωσιν εἰς τὴν παρεμβολήν, ἤτοι τὴν ἐν τῇ ἀκροπόλει τῆς Ἱερουσαλὴμ φρουρὰν (κγ'. 1-11).

Ὑπερτεσσαράκοντα Ἰουδαῖοι συνομοτοῦσι μήτε νὰ φάγωσι μήτε νὰ πίωσιν, ἕως οὗ ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον· τὴν ἀπόφασιν δὲ αὐτῶν ταύτην ἀνακοινοῦσι τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, ἀλλ' ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου ἀκούσας τὴν ἐνέδραν καταγγέλλει αὐτὴν τῷ χιλιάρχῳ, ὅστις ἀποστέλλει μετὰ μεγάλου στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος αὐτὸν ἀσφαλῶς εἰς Καισάρειαν πρὸς Φήλικα τὸν Ἡγεμόνα. Ἐνώπιον τοῦ ἡγεμόνος τούτου καταγγέλλει τὸν Παῦλον ὁ Τέρτυλλος ὡς διαφθορέα καὶ ἀναστατοῦντα τοὺς Ἰουδαίους καὶ τὴν οἰκουμένην, ὡς πρωτοστάτην τῆς αἱρέσεως τῶν Ναζωραίων καὶ ἀποπειραθέντα νὰ βεβηλώσῃ τὸ ἱερόν. Ἀπολογεῖται μὲν ὁ Παῦλος, ἀλλ' ὁ Φῆλιξ ἀναμένων νὰ λάβῃ χρήματα παρ' αὐτοῦ καὶ οὐ λαμβάνων, κατακρατεῖ δέσμιον ἐπὶ διετίαν χαριζόμενος τοῖς Ἰουδαίοις, διάδοχος δὲ τοῦ Φήλικος ἔρχεται ὁ Φῆστος.

Τί Φῆλιξ, τί Φῆστος ἓν καὶ τὸ αὐτὸ εἶνε· ἄνθρωποι ἄνευ θελήσεως, πλήρεις τῶν μεγαλειτέρων κακιῶν, ἐξαρτώμενοι ἀπό τε τῆς εὐνοίας τοῦ αὐτοκράτορος Ῥώμης καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων, ὃν περιποιοῦνται χρηματολογικοῦ συμφέροντος ἕνεκεν. Καὶ ἐν τούτοις ἡ ὕπαρξις τοῦ Παύλου ἔκειτο ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ἑκατέρου τούτων, κατὰ δὲ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς μετεβάλλετο καὶ ἡ τύχη αὐτοῦ. Ὁ Φῆστος ἐρωτᾷ τὸν Παῦλον, ἐὰν θέλῃ ν' ἀναβῇ εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ κριθῇ ἐκεῖ, ἀλλ' ὁ Παῦλος μεθ' ὅλης τῆς ἀξιοπρεπείας ἀπαντᾷ· «Εἰ μὲν »ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ »παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσί μου, οὐδείς με δύναται »αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι».

Ἐν τῷ μεταξὺ ἔρχονται εἰς Καισάρειαν ἐπισκέπται τοῦ Φήστου ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας καὶ ἡ Βερενίκη. Ὁ Ἀγρίππας ἐκφράζει τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἀκούσῃ τοῦ Παύλου. Νέαν πάλιν ἀπολογίαν εὐχαρίστως κάμνει οὗτος ἐνώπιον τοῦ βασιλέως· ἀλλὰ δὲν ἐννοεῖ νὰ παραλείψῃ οὐδὲ κεραίαν ἐκ τῶν ὅσων ὀφείλει νὰ εἴπῃ ὑπὲρ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου· ὁμολογεῖ τοὺς διωγμούς, οὓς ἐπήνεγκε κατὰ τῶν πιστευόντων εἰς αὐτόν, τὰς φυλακίσεις καὶ τὰς βλασφημίας, εἰς ἃς ἐξώκειλε, λέγει τὴν αἰτίαν τῆς ἐπιστροφῆς του καὶ τὴν ὑπὸ Θεοῦ πρόσκλησιν, ἵνα πορευθῇ καὶ διδάξῃ πᾶσαν τὴν Ἰουδαίαν καὶ τὰ ἔθνη, ὅπως μετανοήσωσι καὶ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸν Θεόν, πράττοντες ἔργα ἄξια τῆς μετανοίας. Ἀλλ' ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ διακόπτει αὐτὸν ἀγορεύοντα, λέγων· «Μαίνει, Παῦλε, τὰ πολλὰ δὲ γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει.— Οὐ μαίνομαι, ἀποκρίνεται ὁ Παῦλος, κράτιστε Φῆστε, ἀλλ' ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι». Τόσην δ' ἐντύπωσιν ἐνεποίησεν ἡ ἀγόρευσις τοῦ Παύλου τῷ Ἀγρίππᾳ, ὥστε δὲν διστάζει νὰ τῷ εἴπῃ δημοσίᾳ, «ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν γενέσθαι». Εἴθε τοῦτο γένοιτο, ὦ βασιλεῦ, σοί τε καὶ πᾶσι τοῖς ἀκούουσι σήμερον. Ὁ Ἀγρίππας ἐκφράζει γνώμην ὅτι ἠδύνατο νὰ ἀπολυθῇ, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο τὸν Καίσαρα (Πρξ. κς'.)

Τώρα ὁ Παῦλος ἑτοιμάζεται νὰ διαπλεύσῃ τὴν θάλασσαν καὶ ἀφιχθῇ εἰς Ῥώμην. Δὲν εἶνε καθόλου ἐπίζηλον τὸ τοιοῦτον ταξείδιον, θέλει πνεύσει μὲν τὴν ποντίαν αὔραν, ἀλλὰ πάντοτε ἐν δεσμοῖς, ὁ δὲ πρὸς ὃν τείνει σκοπὸς οὐδαμῶς προοιωνίζεται ἀγαθά. Ἂς παρακολουθήσωμεν αὐτῷ ἐπιβαίνοντι. Πλοῖον Ἀδραμυττηνὸν ναυλοῦται, ὅπως μετενέγκῃ τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, εἰς Ῥώμην, πρὸς ἐκδίκασιν. Εὐτυχῶς ὁ συνοδεύων τοὺς δεσμίους ἑκατόνταρχος Ἰούλιος προσφέρεται εὐμενῶς τῷ Παύλῳ. Ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἐναντίων ἀνέμων κατελθόντες εἰς Μύρα τῆς Λυκίας ναυλοῦσιν ἕτερον πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν διὰ τὴν Ἰταλίαν. Ὁ Παῦλος προλέγει ὅτι θέλουσι πάθει τό τε πλοῖον καὶ τὸ φορτίον καὶ οἱ ἄνδρες ἐκ τρικυμίας, ὁ ἑκατόνταρχος ὅμως ἐπείθετο τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἢ τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου. Μικρὸν καὶ καταλαμβάνει τὸ πλοῖον ἄνεμος τυφωνικός, ὁ καλούμενος Εὐροκλύδων, ὅστις συναρπάζει αὐτὸ καὶ φέρει εἰς νησίδιόν τι, Καύδην ὀνομαζόμενον· ὅτε ἀπώλετο πᾶσα ἐλπὶς σωτηρίας, ἐπιλήστευε αὐτοὺς ὁ Παῦλος, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἀναχθῶσιν ἀπὸ τῆς Κρήτης, τοὺς προτρέπει ὅμως νὰ εὐθυμῶσι, καθόσον οὐδεὶς θέλει πάθει.

Ἡ ζωὴ εἶνε πάντοτε γλυκεῖα, καὶ αὐτῷ ἔτι τῷ εἰς θάνατον καταδεδικασμένῳ, ὃν ὀλίγαι μόνον στιγμαὶ διαχωρίζουσιν ἀπὸ τῆς ἀνυπαρξίας, καὶ τούτῳ ἐπιλάμπει ἀμυδροτάτη τις ἐλπὶς ὅτι ἐνδέχεται νὰ μετατραπῇ ἡ τελεσίδικος ἀπόφασις καὶ τῷ χαρισθῇ ἡ ἄχαρις ζωή. Εἰς τοῦτο δὲν ἔχουσιν ἄδικον οὕτω φρονοῦντες, καθόσον πάντα τὰ ὑπὸ τὸν ἥλιον ἀενάως μεταβάλλονται, ἔχομεν δὲ ἄπειρα παραδείγματα ἐπιθανατίων κακούργων, οἷς ἐδόθη διὰ βασιλικῆς ἐπιτεύσεως ἡ χάρις, καὶ ἀπετράπη νὰ ἐξακολουθῶσι βλέποντες τὸ ἡλιακὸν φῶς ἐφ' ἱκανοὺς ἔτι ἐνιαυτούς, ἄχρις οὗ ἦλθεν ἡ ὁριστικὴ πλέον παρὰ τοῦ συνέχοντος τὰ πάντα Δημιουργοῦ ἀπόφασις τῆς ἄρσεως αὐτῶν ἀπὸ τῆς γῆς. Τότε οὐδεμία χωρεῖ ἀναβολή.— Οὐχί, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δίδοται παρὰ τοῦ ζωῆς καθθανάτου κυριεύοντος παράτασις χρόνου πρὸς βελτίωσιν τοῦ βίου, ὥσπερ ἐδόθη τοιαύτη τῷ Ἐζεκίᾳ (Ἡσ. λή.). Διὰ τοῦτο ἐπὶ τῇ προτροπῇ τοῦ Παύλου «πάντες ἐγένοντο εὔθυμοι καὶ προσελάβοντο τροφῆς». Δὲν ἦσαν δὲ ὀλίγοι οἱ ἐν τῷ πλοίῳ κινδυνεύοντες ἐπὶ δεκατέσσαρας ὅλας ἡμέρας ἄσιτοι, ἦσαν ἐν συνόλῳ διακόσιοι ἑβδομήκοντα ἓξ ψυχαί, οὐδεὶς ὅμως ἔπαθε, μόνον τὸ πλοῖον ἐξώκειλε συντριβὲν εἰς τὴν νῆσον Μελίτην (Πρξ. κζ'.), ἔνθα ξενίζονται πάντες χάριν τοῦ Παύλου φιλοφρόνως.

Ἐν τέλει φθάνει εἰς Ῥώμην καὶ παραδίδοται τῷ στρατοπεδάρχῃ, ὅστις τῷ ἐπιτρέπει νὰ μένῃ ἐν ἰδίῳ οἰκήματι φυλασσόμενος ὑφ' ἑνὸς στρατιώτου. Ἐν τοιαύτῃ θέσει διανύει ὁλόκληρον διετίαν οὐ παυόμενος τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου τοῖς προσερχομένοις αὐτῷ, καὶ γράφων ὅπου ἦτο ἀνάγκη, ὡς εἰς τὸν Τιμόθεον, πρῶτον Ἐπίσκοπον τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἐφεσίων, τὴν δευτέραν πρὸς αὐτὸν ἀπευθυνομένην ἐπιστολήν. Ἐνταῦθα φθάντες ἀκούσωμεν αὐτοῦ τοῦ Παύλου διηγουμένου ἐν συνόψει τοῖς Κορινθίοις τὰ ἑαυτοῦ παθήματα πρὸ τῆς εἰς Ῥώμην μεταβάσεώς του. «Ὑπὸ »Ἰουδαίων, λέγει, πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ »μίαν ἔλαβον, τρὶς ἐρραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθά»σθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ »βυθῷ πεποίηκα· ὁδοιπορίαις πολλάκις· κιν»δύνοις ποταμῶν, κινδύνοις ληστῶν, κινδύνοις »ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν »πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θα»λάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις. Ἐν κόπῳ »καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν ψύχει »καὶ γυμνότητι» (Κορ. ιά. 25-28).—Τίς δὲν συμπαθεῖ πρὸς τοιοῦτον ἄνδρα; Τίς δὲν ἀγαπᾷ αὐτόν; τίς δὲν συγκινεῖται οἰκτείρων τὴν ἀθλιότητα τῶν ἀνθρώπων;—Ἐν Ῥώμῃ δὲ ὢν καὶ βλέπων τὸ ἀναμένον αὐτὸν τέλος, ἔγραφε πρὸς τὸν ἀγαπητόν του Τιμόθεον· «Σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον

»ὑαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφό-»ρησον. Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ »ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως »ἐφέστηκε». Ἦτο δὲ τόσον πεπεισμένος ὅτι ὁ παρὼν βίος εἶνε πρόσκαιρος, ὁ δὲ ἄνθρωπος προώρισται νὰ ζῇ διηνεκῶς ἐν μέλλοντι βίῳ, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ὁ διαπράττων τὴν ἀρετὴν θέλει ζῇ ἐν διηνεκεῖ μακαριότητι, ἐνῷ ὁ τὴν κακίαν ἐνεργῶν θέλει ζῇ καὶ αὐτός, ἀλλ' ἐν ἀενάῳ κακοδαιμονίᾳ καὶ κολάσει), ὥστε ἔγραφε τῷ αὐτῷ Τιμοθέῳ «Τὸν ἀγῶνα τὸν »καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν »πίστιν τετήρηκα· λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς »δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ »Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής. »οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγα-»πηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ». (Τιμοθ. Β'. δ'. 6-8).

Καὶ πραγματικῶς δὲν παρῆλθε μέγα χρονικὸν διάστημα, καθ' ὃ εὑρισκόμενος ὁ Μέγας τῶν ἐθνῶν Ἀπόστολος Παῦλος ἐν Ρώμῃ ἐπὶ τοῦ ὠμοῦ καὶ ἀπανθρώπου τυράννου Νέρωνος ἔπεσε θῦμα τοῦ ἀπηνοῦς τούτου διωγμοῦ τῷ 67. Μ. Χ, ἐκπληρώσας οὕτως ἀκριβέστατα τὴν ἐντολὴν τοῦ καλέσαντος αὐτὸν Χριστοῦ.

Ζήσιμος Γ. Τυπάλδος,
(καθηγητής).

Η ΕΥΤΥΧΙΑ

ΚΑΙ ΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΟΥΤΟΥ ΑΓΑΘΑ

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ἀλλ' ἤδη ἀκούω φωνήν, ἡ ὁποία ψάλλει μετὰ πάθους «Εἰς σέ, ἔρως ἀθάνατε, εἰς σὲ ἔρως πανίσχυρε, εἰς σὲ μόνον εἰμπορεῖ τις νὰ εὕρῃ τὴν εὐτυχίαν καὶ ἀπὸ τῶν ἰδικῶν σου πηγῶν μόνον δύναταί τις νὰ πίῃ τὸ ὕδωρ αὐτῆς». Ὦ τὴν φωνὴν αὐτὴν τὴν μαντεύω! Εἶνε φωνὴ νεανίου, τοῦ ὁποίου τὴν καρδίαν δὲν ἐδίδαξεν ἀκόμη ὁ χρόνος. Βεβαίως ἡ ἀγάπη ἡ ἁγνή, ἡ τιμία, ἡ σώφρων ἀγάπη εἶνε γλυκεῖα πηγὴ θελκτικῶν συναισθημάτων καὶ ἐπὶ τῶν πτερῶν αὐτοῦ φερόμενοι ἐν τῷ νεανικῷ μας οἴστρῳ δὲν ἀνταλλάσσομεν τὴν θέσιν μας μὲ ὅλας τοῦ κόσμου τὰς εὐτυχίας· θελκτικόν τι πρόσωπον, ὀφθαλμοὶ γλυκεῖς, μέτωπον ἁγνόν, τοῦ ὁποίου ἀντὶ στέμματος ἐπίκειται κόμη θαυμασία, ὅλη ἡ ἀμύθητος ἐκείνη σεμνότης, ἁβρότης καὶ χάρις ἐπικοσμοῦσα τὴν θειλὴν παρθενικὴν νεότητα κόρης, τῆς ὁποίας τὰ θέλγητρα ψάλλουσιν ὅλοι τῆς καρδίας μας οἱ παλμοὶ εἶνε δι' ἡμᾶς ἀπολαύσεις ἐξ ἐκείνων, τὰς ὁποίας δρέπει τις μόνον ἀνὰ τοὺς λειμῶνας τοῦ Παραδείσου. Ἀλλ' αἱ στιγμαὶ αὗται εἶνε στιγμαὶ δραπέτιδες καὶ ἱπτάμεναι, μυρίαι δὲ ἀδυναμίαι καὶ μυρία πάθη διαταράττουσι τὴν οὐρανίαν ἁρμονίαν, ἥτις κηλεῖ τὰς ἀκοάς μας καὶ δηλητηριάζει θανασίμως τὴν τόσην γλυκύτητα τῆς εὐθαιμονίας μας. Ἡ ἀβεβαιότης ἂν ἡ ἀγάπη ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν ἀγάπην ἡ ἀμφιβολία ἂν καὶ αὔριον θὰ πνεῦ ὁ ἀὴρ τῆς σήμερον, ὁ φόβος μὴ ὁ θάνατος ἁρπάσῃ ἀφ' ἡμῶν ἀσπλάγχνως ὅ,τι δὲν ἀγαπῶμεν ἀλλὰ λατρεύομεν, μᾶς ἐμβάλλουσιν εἰς τόσας μερίμνας καὶ πυρετώδεις ἀνησυχίας ἡ ὑποψία μήπως ἐπροδόθημεν βυθίζει τὴν μάχαιραν τοῦ Ἅδου εἰς τὴν καρδίαν μας καὶ ἀντὶ τῆς δροσερᾶς αὔρας τοῦ ἔρωτος μᾶς ἀνάπτει ὅλας τὰς φλόγας τῆς ζηλοτυπίας καὶ τοῦ μίσους, ἡ βεβαιότης δὲ ὅτι ἐλησμονήθημεν χάριν ἄλλου μᾶς σφενδονίζει εἰς κόλασιν, πρὸ τῆς ὁποίας ὁ Σατανᾶς αὐτὸς θὰ συνεκαλύπτετο ὑπὸ τὰς μαύρας πτέρυγάς του καὶ θὰ ἔφευγε μακρὰν ἐκβάλλων κραυγὰς ἐλέους καὶ φρίκης. Ἀ! ὄχι! ὄχι ἔρως! ἡ καρδία μας δροσίζεται ἐνίοτε εἰς τὰ νάματά σου, ἀλλὰ καὶ ποσάκις δὲν δηλητηριάζεις τὰ χείλη μας, ποσάκις ὡς βδέλλα δὲν ἀπορροφᾷς τὸ αἷμά μας, ποσάκις δὲν μᾶς περισφίγγεις ὡς ἔχιδνα, ποσάκις δὲν μᾶς θάκνεις ὡς σκορπίος, πόσα νεανικὰ στόματα δὲν σὲ ηὐλόγησαν, ἀλλὰ καὶ πόσα δὲν ἀπέλυσαν ἐναντίον σου στεναγμοὺς παραπόνων καὶ κατάρας καὶ ἀναθέματος κραυγάς.

Ἴσως τυθλάχιστον ἐν τοῖς κόλποις τῆς οἰκογενείας, ἴσως ὡς σύζυγοι, ἴσως ὡς πατέρες, εὕρωμεν τὴν εὐτυχίαν. Ἐλπὶς καὶ αὕτη πρόσκαιρος, τὴν ὁποίαν ὁ χρόνος μᾶς ἀφαιρεῖ. Βεβαίως τὸ νὰ ἔχωμεν σύζυγον, ἥτις εἶνε σάρξ ἐκ τῆς σαρκός μας καὶ ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μας, τὸ νὰ ἔχωμεν ἀγαπητὴν σύντροφον, τῆς ὁποίας εἴμεθα ἡ ζωὴ καὶ ἥτις εἶνε ἡ ψυχή μας, τὸ νὰ συγχέωνται αἱ καρδίαι ἡμῶν εἰς μίαν καὶ ἓν ἀπ' αὐτῶν ν' ἀναδίδεται φαιδρὸν ἢ μελαγχολικὸν ἅμα, κατὰ τὰς διαφόρους ψυχολογικὰς ἡμῶν φάσεις, τὸ νὰ ἔχωμεν τέκνα, τὰ ὁποῖα νὰ κατατρώγωμεν μὲ τὰ φιλήματά μας καὶ νὰ αἰσθανώμεθα ὅτι μὲ αὐτὰ διπλασιάζεται καὶ ἀναγεννᾶται καὶ διαιωνίζεται ἡ ὕπαρξίς μας, εἶνε ἠθικὴ ἀπόλαυσις ἐκ τῶν σπανίων. Καὶ ὅμως ποσάκις, βεβαρυμένοι ὑπὸ τῶν οἰκογενειακῶν μεριμνῶν, δὲν στρεφόμεθα μετὰ λυπηροῦ πόθου πρὸς τοὺς ἀμερίμνους χρόνους τῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ τῆς ἀφρόντιδος νεότητος, ποσάκις ἐλαφρὰ ἀδιαθεσία ἑνὸς τέκνου δὲν ἀφαιρεῖ τὸν ὕπνον τῶν γονέων, ποσάκις τὰ κοινωνικὰ πάθη δὲν μᾶς παρακολουθοῦσι καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ ἀσύλου τοῦ οἴκου μας, ὅπου ἡ καρδία μας μάτην ζητεῖ νὰ ἐπουλώσῃ τὰς πληγάς, τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἀγωνιζομένη ἐπὶ τῆς βιωτικῆς κονίστρας, ὦ ἱερὰ ἑστία

τοῦ οἴκου, ὦ ἁγναὶ καὶ θελκτικαὶ ἡδοναὶ τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, καὶ σεῖς ἀκόμη, καὶ σεῖς δὲν δύνασθε νὰ μᾶς δώσητε τὴν εὐτυχίαν, τὴν ὁποίαν διψῶσιν αἱ ψυχαί μας καὶ ὀνειρεύεται ἡ φαντασία μας.

Ἀλλ' ὦ ἀθῶαι, ὦ τρυφεραί, ὦ ἀμέριμνοι, ὦ φιλοπαίγμονες τῶν παιδίων ψυχαί, μήπως εἰς σᾶς τοὐλάχιστον δύναταί τις ν' ἀπαντήσῃ τὴν εὐτυχίαν; Ἡ παιδικὴ ἡλικία! Πόσοι δυστυχεῖς; πόσοι τραυματίαι τοῦ βίου δὲν ὠνειροπόλησαν τὴν ἐπιστροφὴν τῶν παιδικῶν των ἐτῶν! Ἐκεῖνο τὸ πάντοτε αἰθριάζον μέτωπον, ἐκεῖνο τὸ πάντοτε φωτεινὸν βλέμμα, ἐκεῖνο τὸ στόμα τὸ ἕτοιμον πάντοτε εἰς κραυγὰς καὶ εἰς γέλωτας, τὸ βῆμα ἐκεῖνο τὸ πάντοτε πτερωτόν, τὰ τρεξίματα ἐκεῖνα καὶ παιγνίδια, τόσαι φαιδραὶ καὶ χαρίεσσαι διασκεδάσεις, μὴ δὲν ἐγκρύπτουσι τὴν εὐτυχίαν; Τὸ κατ' ἐμὲ τὸ ἀρνοῦμαι. Ἡ ἀμεριμνησία μόνη δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ὀνομασθῇ εὐτυχία. Διότι ἄλλως, πρὸς τί νὰ μὴ ἦνε εὐτυχέστερον ἡμῶν τὸ ἀρνίον, τὸ ὁποῖον σκιρτᾷ ἐπὶ τῆς χλόης, ἢ ἡ ἱπταμένη κούφη χελιδών; ἔπειτα, τὸ παιδίον, μὴ δὲν ἔχῃ καὶ αὐτὸ τὰς λύπας του, τὰς ζηλοτυπίας του, τοὺς φόβους του; Μήπως πολλάκις, αἰσθανόμενον τὴν ἀδυναμίαν του καὶ δυσανασχετοῦν κατὰ τῆς ἐξουσίας τῶν ἀνωτέρων του, δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ γείνῃ νεανίας, ἀνήρ, ὡσεὶ ἐννοοῦν ὅτι ἄνευ ἐλευθερίας καὶ αὐτεξουσιότητος ἡ εὐτυχία εἶνε σκιὰ καὶ χίμαιρα; Ἡ εὐτυχία εἶνε πρωτίστως ἀνύψωσις καὶ πληρότης καὶ ἁρμονία τῶν διανοητικῶν καὶ ἠθικῶν τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεων, τοιαύτη δ' εὐτυχία εἰς σᾶς, παιδία, μικρὰ τοῦ βίου στρουθία, νεογνὰ ἀνίκανα ν' ἀνυψωθῆτε πρὸς τὰς σφαίρας τοῦ ἰδεώδους καὶ τοῦ ἀπείρου, εὐτυχία τοιαύτη δὲν εἶνε γνωστὴ εἰς τὰς ἰδικάς σας ψυχάς.

Ἔπειτα, ἂν οἱ ἄνθρωποι εἶνε ὅλοι ἴσοι, ἂν ὅλοι ἔχουσι τὸν αὐτὸν προορισμόν, τὸ ἀγαθόν, τὸ ὁποῖον φέρει τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου, εἶνε ἀγαθὸν **ἓν, καθολικὸν καὶ αἰώνιον.** *Εὐτυχία διὰ τοὺς ὀλίγους καὶ εὐτυχία πρόσκαιρος θὰ ἦτο ἡ χειρίστη ἀθλιότης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἀλλ' ὁ πλοῦτος δὲν εἶνε ἀγαθὸν οὔτε καθολικὸν οὔτε διαρκές· οἱ ἔχοντες δακτυλοδεικτοῦνται· τοὺς μὴ ἔχοντας τίς θὰ ὑπολογίσῃ; Ἡ κόνις δὲ ἑνὸς Ῥότσχιλδ δὲν διακρίνεται ἀπὸ τὴν κόνιν ἑνὸς ἐπαίτου. — Ἡ ἐγκόσμιος δόξα καὶ ἡ ἰσχὺς ἐπίσης οὔτε καθολικαὶ εἶνε οὔτε διαρκεῖς, ἡ μεγαλοφυΐα, εἶνε καὶ αὐτὴ προνόμιον ὀλίγων καὶ ὑπόκειται εἰς μαρασμὸν καὶ δὲν ἀναγωρίζεται πάντοτε, τὸ δὲ κρανίον τοῦ Περικλέους θανόντος δὲν ἦτο μεγαλοφυέστερον τοῦ κρανίου τοῦ δημαγωγοῦ Κλέωνος. — Τὸ ἀπολαύειν τῶν ἡδονῶν καὶ τοῦτο οὔτε καθολικὸν εἶνε οὔτε διαρκές. — Ὁ ἥσυχος ἐν μέσῳ τῶν καλλονῶν τῆς φύσεως βίος κατανυκτᾷ ἁπλοῦν ποιητικὸν ὄνειρον. — Ὁ ἔρως δὲν θερμαίνει ὅλας τὰς καρδίας, ἔχει δὲ πολλάκις τὴν λάμψιν καὶ τὴν διάρκειαν ἀστραπῆς καὶ ἀποσβένυνται πάντοτε πρὶν ἢ ἡμεῖς σβεσθῶμεν. — Αἱ βιωτικαὶ τρικυμίαι καὶ νέους ἀκόμη μᾶς ἀναγκάζουσι νὰ πλέωμεν μὲ συνεπτυγμένα τὰ ἱστία, γινόμενοι δὲ γέροντες ἀντὶ τοῦ νεανικοῦ πυρὸς προτιμῶμεν τὸ πῦρ τῶν ξυλανθράκων. — Τὰ θέλγητρα τοῦ συζυγικοῦ καὶ οἰκογενειακοῦ βίου δὲν εἶνε καὶ ταῦτα προσιτὰ εἰς ὅλους, πολλοὶ δὲ σύζυγοι καὶ γονεῖς ἐθρήνησαν πικρῶς τὴν ἀπώλειαν συζύγων καὶ τέκνων. Μυριάδες ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἔζησαν δίχως αἱ ᾠδαὶ τοῦ ὑμεναίου νὰ φωτίσωσι τὰ μέτωπά των, ἀναρίθμητα ἀνθηρὰ κάλλη ὑφήρπασε τὸ νεκρικὸν φέρετρον ἀπὸ τῆς νυμφικῆς παστάδος, τὸ βρεφικὸν δὲ λίκνον ἀπὸ τῆς κοιτίδος τοῦ τάφου χωρίζουσι πολλάκις ὀλίγιστα βήματα. — Ἡ δὲ παιδικὴ ἡλικία; Ἐν τῇ ψυχῇ μας ἀπομένει ὡς ἁπλῆ τις ἀνάμνησις ὑπῆρξεν, ἰδοὺ ἡ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ ἱστορία της. Εὐχάριστος ἢ δυσάρεστος ὀλίγον ἐνδιαφέρει. Ἀρχίζετε τὴν πορείαν σας ὑπὸ οὐρανὸν αἴθριον. Τί ὠφελεῖ, ὅταν μετὰ μίαν ὥραν ἐκραγῇ ἡ θύελλα ὑπὲρ τὴν κεφαλήν σας καὶ σᾶς δέρῃ ἡ βροχὴ καὶ σᾶς πλήττῃ ἡ χάλαζα καὶ σᾶς ἐκκωφαίνωσιν αἱ βρονταὶ καὶ σᾶς ἀπειλῶσιν οἱ κεραυνοὶ καὶ ἡ φύσις ὅλη φαίνηται συνομόσασα, ὅπως σᾶς ἀπολέσῃ καὶ μὴ ἔχοντες ποῦ νὰ καταφύγητε ἀναρριχᾶσθε παράφρονες τοὺς βράχους καὶ τοὺς κρημνοὺς καὶ ἐκφεύγῃ ἀνὰ πᾶν βῆμα ἡ ψυχή σας διωκομένη ὑπὸ μυρίων θανάτων; Διέρχεσθε διὰ χλοάζοντος πεδίου. Τί ὠφελεῖ, ὅταν μετ' ὀλίγα βήματα ἐμπέσητε εἰς ὑποκρυπτόμενα ἕλη καὶ εἰς ἐνεδρεύοντα βάραθρα; Ἐγείρεσθε τὸ πρωΐ γελῶντες. Τί ὠφελεῖ, ὅταν τὴν μεσημβρίαν ἢ τὴν ἑσπέραν βυθισθῆτε εἰς πένθος καὶ ὁ θρῆνος κατανυκτᾷ τὸ μόνον ᾆσμα τῆς καρδίας καὶ τῶν χειλέων σας; Ὑπήρξαμεν παῖδες ἀμέριμνοι φαιδροί, φιλοπαίγμονες. Τί ὠφελεῖ, ὅταν μεθαύριον, νέοι, ἄνδρες, γέροντες ποτιζώμεθα τὰς πικρίας τοῦ βίου καὶ ὑφιστάμεθα τὰς ἀνίας, τὰς ἀπογοητεύσεις, τὰ τραύματα αὐτοῦ; Οὐδὲν ἄρα τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀγαθῶν, οὐδὲν δύναται νὰ ἱκανοποιήσῃ καὶ πληρώσῃ τὸν ἐν ἡμῖν πόθον τῆς εὐτυχίας.*

Ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ κατὰ τὴν φράσιν τοῦ Ἡρακλείτου τὰ πάντα ῥεῖ. Πλοῦτος, δόξα, ἔρως, ἀπολαύσεις, οἰκογενειακὰ θέλγητρα, παιδικὴ ἡλικία, τὰ πάντα παρέρχονται καὶ ἐκλείπουσιν, ἡμεῖς αὐτοὶ μαραινόμεθα, ὡς ὁ χόρτος καὶ ἀπανθοῦμεν, ὡς τὰ ἄνθη τῶν ἀγρῶν ὁσονδήποτε δὲ καὶ ἂν προσκαίρως ὑποθέσω-

μεν ὅτι κατωρθώσαμεν νὰ ἐναγκαλισθῶμεν τὸ φάσμα τῆς εὐτυχίας, μία καὶ μόνη τελευταία στιγμή, ἡ στιγμὴ καθ' ἣν αἱ αἰσθήσεις ἡμῶν καταπίπτουσι καὶ ἀποσβέννυνται καὶ τὰ πάντα πρόκειται νὰ φυλλορροήσωσι καὶ ἀποσυντεθῶσιν ἐντὸς ἑνὸς τάφου ὑπείκοντα εἰς τὴν ἀμείλικτον προσταγὴν «γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ», ἡ στιγμὴ μόνη ἐκείνη ἀρκεῖ νὰ μᾶς καταδείξῃ ὁποία τις ἡ ἐγκόσμιος εὐτυχία. Ὁ Ἀμλέτος παρὰ τὸ χεῖλος ἀνοιγομένων τάφων συνδιαλεγόμενος πρὸς τοὺς νεκροθάπτας καὶ λαμβάνων ἀνὰ χεῖρας γεγυμνωμένα κρανία ἠδυνήθη νὰ ἐκτιμήσῃ ὅλην αὐτῆς τὴν ἀξίαν.

Ὁ Σολομῶν, βασιλεὺς καὶ σοφός, ὑπὲρ πάντα ἄλλον δοκιμάσας ὅλας τὰς ἀπολαύσεις καὶ τὰς δόξας καὶ τὰ μεγαλεῖα τῆς γῆς, ὅτε ἠθέλησε νὰ συνοψίσῃ ὅλας τὰς ἐκ τούτων ἐντυπώσεις του, ἕνα καὶ μόνον θλιβερὸν θρῆνον ἔβαλεν ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδίας του «Ματαιότης ματαιοτήτων, τὰ πάντα ματαιότης». Τίς ἐν τῷ βίῳ του, ἀνὴρ ἢ γυνή, πλούσιος ἢ πένης, βασιλεὺς ἢ στρατιώτης, τίς δὲν ἐπανέλαβε τὸν θρῆνον τοῦτον, τίς δὲν ἔρριξε τὴν κραυγὴν ταύτην εἰς διαφόρους δοκιμασίας τῆς ἐπιγείου ζωῆς του;

Ἐκ τῶν ἐγκοσμίων ἀγαθῶν δυνάμεθα νὰ δρέψωμεν ὠχρά τινα ἄνθη εὐτυχίας, δυνάμεθα νὰ γευθῶμεν ὀλίγα τινὰ ψυχία ἀπὸ τῆς τραπέζης αὐτῆς, ἀλλὰ νὰ τὴν κατακτήσωμεν ὅλην ἀδύνατον. Καὶ ἂν ἐκ τῶν περὶ εὐτυχίας φιλοσοφησάντων ἀπελπισθέντες τινὲς περὶ αὐτῆς ἀνύψωσαν τὴν μαύρην τῆς ἀπαισιοδοξίας σημαίαν τοῦτο ἐγένετο, διότι τὴν ἐζήτησαν ὅπου δὲν εὑρίσκεται, εἰς τὰ ἐγκόσμια τ. ὑτέστιν ἀγαθά.

Ἡ βουλιμία δὲν πληροῦται διὰ τεμαχίου ἄρτου. Ἡ φλογερὰ δίψα δὲν σβέννυται διὰ ποσηρίου ὕδατος. Καὶ ἡ ἐκ ξηρασίας πάσχουσα γῆ δὲν ἀρκεῖται εἰς ὀλίγας σταγόνας βροχῆς. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τῆς ἐπιθυμίας τῆς εὐτυχίας. Ἄπειρος αὐτή, ὅπως πληρωθῇ, ἔχει ἀνάγκην ἀγαθοῦ ἀπείρου, τοιοῦτο δὲ δὲν εἶνε οὐδὲν τῶν ἐγκοσμίων ἀγαθῶν. Ὅστις τυφλώττει πρὸς τὴν ἀλήθειαν ταύτην καὶ ἐγκλείει τὴν εὐτυχίαν ἐν τοῖς πεπερασμένοις ὁρίοις τοῦ κόσμου τούτου ἀπατᾶται οἰκτρῶς.

Μέλλομεν νὰ καταδείξωμεν εἰς δύο ἄλλας μελέτας ὅτι πρὸς σχετικὴν ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς εὐτυχίαν ἔχομεν ἀνάγκην ἀπαραίτητον τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐλπίδος, τῆς ἀγάπης, συνάπτει τὴν γῆν μετὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἡμᾶς μετὰ τοῦ τὰ πάντα πληροῦντος ἀπείρου καὶ αἰωνίου Ἀγαθοῦ, καὶ ὅτι δι' αὐτοῦ θὰ κατακτήσωμεν ἐν τῇ αἰωνιότητι τὴν ἀπόλυτον εὐτυχίαν, σβεννύοντες τὴν ἀκοίμητον αὐτῆς δίψαν καὶ πληροῦντες τὴν ἄπειρον αὐτῆς ἐπιθυμίαν.

Μιχ. Ι. Γαλανός.

«Η ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑ ΕΝ ΟΥΔΕΜΙΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙ ΚΑΙ ΕΠ' ΟΥΔΕΝΙ ΛΟΓΩ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ»

(Ἀναπλ. ἔρα ἀριθ. 70 σελ. 956).

Τὴν αὐστηρὰν ταύτην κρίσιν τῆς ὑπὸ τὴν ἄνωθι ἐπιγραφὴν διατριβῆς περὶ αὐτοκτονίας ἀναγνοὺς καὶ ἐγώ, πρὸ ἑνὸς καὶ ἐπέκεινα ἔτους συνδρομητὴς τοῦ ἀξιολόγου τούτου περιοδικοῦ ὑπάρχων, ἠπόρησα ἐπὶ τῇ αὐστηρότητι τοῦ διατριβογράφου, ἐφεξῆς πάντας καταδικάζοντος καὶ τῷ ἀναθέματι παραδιδόντος, ὅσοι αὐτοχειρίᾳ τινὶ φθάντες πέρας τῷ ἰδίῳ βίῳ ἔθεντο, οὐκ ἀποδεχομένου οὐδὲ ἀναγνωριζοντος ὅτι ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ παρουσιάζονται περιστάσεις, ἐν αἷς τὸ πήλινον τοῦτο σαρκίον, εἴ τις φαρισαϊκῷ τῷ δόγματι ἤθελε συγχωρήσῃ εἰς χεῖρας τῶν πολεμίων τῆς τε πίστεως καὶ τοῦ γένους ἡμῶν ἵνα γένηται, κινδυνεύει ν' ἀποβῇ ὄργανον μείζονος συμφορᾶς καὶ πτώσεως. Ἕνεκα δὲ τούτου προήχθημεν εἰς ἀπάντησιν διὰ τῶν ὀλίγων τούτων γραμμῶν, εἰ καὶ ἄλλως οὐ λανθάνει ἡμᾶς οὔτε ἡ ἰδία ἡμῶν ἀσθένεια οὔτε ἡ λεπτότης τοῦ τοιούτου ζητήματος εἰδικότητα οὐ τὴν τυχοῦσαν χρήζοντος· ἐφ' ᾧ καὶ ἂν μὴ εὕρῃ αὐτὰς ἡ τῆς «Ἀναπλάσεως» διεύθυνσις ἀξίας τοῦ σπουδαίου τούτου περιοδικοῦ, καλῶς ποιοῦσα εἰς λήθην αὐτὰς παραδότω. (*)

Διότι ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι ἂν ἡ κρίσις τοῦ γράφοντος τὴν ἄνωθι διατριβὴν εἶνε κατὰ πάντα ὀρθὴ καὶ στοιχοῦσα τῷ πνεύματι τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, ὑπὲρ οὗ ἡ «Ἀνάπλασις» ἀρχῆθεν ἐτάχθη, τότε ἡ Ἑλληνικὴ ἱστορία καὶ δὴ ἡ νεωτέρα, ἡ παρουσιάζουσα συχνὰ τοιαῦτα παραδείγματα αὐτεπαρνήσεως καὶ ἀγνῆς ἐθελοθυσίας ἀμαυροῦνται καὶ εἰς ἄνθρακας μεθίστανται καὶ ἀσβόλης αὐτὴν πληροῦσιν οἱ τὸ ἔργον τῆς παλιγγενεσίας κλείζοντες ἀστεροφεγγεῖς ἀδάμαντες, οἳ περικοσμοῦσι καὶ λαμπρύνουσι τὰ ἑκουσίως προσενεγκόντα ἑαυτὰ εἰς τὸν βωμὸν τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος εὐγενῆ θύματα, εἴτε τὰ τῆς ἀθανάτου Κιάφας εἴτε τὰ τοῦ ἡρωϊκοῦ Μεσολογγίου εἴτε τὰ τῶν ἐνδόξων Ψαρῶν, ἅπαντα τοὺς ὄνυχας τοῦ μέλλοντος ἀνηλεῶς νὰ κατασπαράξῃ καὶ ὑβρίσῃ αὐτὰ διεκφυγόντα καὶ τὸν τύραννον καταστρατηγήσαντα δι' ἧς ἔσχον ἡρωϊκῆς ἀποφάσεως.

Αὐτοκτονία, ἣν προκαλεῖ βίος ἐλαττωμάτων μεστός, καὶ τύχης περιπέτειαι δυσμενοῦς, διαπρατιομένη εἶνε ἔγκλημα, εἶνε κακούργημα θεοστυγές, προδίδουσα καρδίαν φίλαυτον καὶ ἐγωϊσμοῦ ἀνάπλεων καὶ καρτερίας ἀνδρικῆς ἐστερημένην. Εἶνε τοῦτο ὕβρις εἶνε ἄντικρυς βλασφημία πρὸς τὴν θείαν μεγαλειότητα. Πᾶς ἄνθρωπος σώφρων καὶ δίκαιος ὀφείλει ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ ἦνε ὡπλισμένος διὰ τῆς εἰς Θεὸν πίστεως καὶ ἀνδρικῶς παρεσκευασμένος, ἵνα ἀντιμετωπίσῃ τὰ δεινὰ τοῦ βίου, πρὸς ἃ ἔχει ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ νὰ συναντηθῇ.

Τοὐναντίον δὲ αὐτοκτονία τιθεῖσα πέρας εἰς ὕπαρξιν, ἥτις δὲν ἀνήκει ἤδη εἰς ἑαυτήν, ἀλλ' εἰς ἀλλοτρίους τῇ τε πίπτει καὶ τῇ πατρίδι, περιῆλθε χεῖρας, προλαμβάνουσα αὐτὰς καὶ μὴ συγχωροῦσα τὸν περαιτέρω θρίαμβον ἐν τῇ ὕβρει καὶ ἀτιμώσει εἰς ἣν τοιαῦται χεῖρες σατανικῶς φέρονται, τοιαύτη αὐτοκτονία, νομίζομεν, δὲν εἶνε αὐτοκτονία, ὡς συνήθως ἑρμηνεύομεν τὴν λέξιν, ἀλλ' εἶνε καταστρατήγησις τοῦ ἐχθροῦ μὴ συγχωροῦσα αὐτῷ κυρίῳ ἤδη γενομένῳ τοῦ σώματος, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, νὰ κατεξουσιάσῃ διὰ τοῦ ἐγκλήματος καὶ τοῦ πνεύματος. Ἡ ἀθωότης ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ λύει τοῦ ἐχθροῦ τὴν ἐφ' ἑαυτῆς ἐξουσίαν, πονηρὰν καὶ ἐναντίαν παντὸς νόμου ἀνθρωπίνου καὶ θείου σκοποῦντος νὰ ποιήσηται χρῆσιν αὐτῆς καὶ κηρύττει ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων διαμαρτυρομένη ὅτι αἰώνιον αὐτὴν διαχωρίζει μῖσος ἀπὸ τῶν ὀργάνων τοῦ πονηροῦ καὶ τῶν πολεμίων τῆς πίστεως. — Εἶνε λοιπὸν τοῦτο οὐχὶ ὕβρις πρὸς τὴν θείαν μεγαλειότητα οὐδὲ καθαίρεσις ἔργου τῆς θείας δημιουργίας, ἀλλ' ἀγνὴ ἐθελοθυσία καὶ ἐξιλεωτικὴ προσφορὰ τοῦ ἅμα πάντα βλέποντος καὶ πάντα γνώσκοντος μεγάλου Θεοῦ, Ὃν ἡ διάνοια καὶ αἱ μύχιαι τῆς καρδίας διαθέσεις ἑνὸς ἑκάστου τὸ παράπαν οὐ λανθάνουσιν· ἐν δὲ ταῖς πράξεσιν ἡμῶν μέτρον λαμβάνεται οὐχὶ ὁ τρόπος καὶ τὰ μέσα, ἐν οἷς καὶ δι' οὗ αὗται περαίνονται, ἀλλ' ἡ διάνοια, μεθ' ἧς ἀποφασίζονται καὶ εἰς πέρας φέρονται.

Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ μαρτυρολόγιον αὐτὸ τῆς ἁγίας ἡμῶν ἐκκλησίας ἂν τις λάβῃ τὴν ὑπομονὴν ν' ἀναγνώσῃ, θέλει εὕρῃ πλείονα τοῦ ἑνὸς ἀνάλογα παραδείγματα παρθένων, ἃς ἡ τῶν διωκτῶν καὶ τυράννων ὠμότης καὶ σατανικὴ ἐπίνοια συνήλασεν εἰς τὸν αὐτοχειρίᾳ μαρτυρικὸν τοῦτον θάνατον, ἵνα ἀποφύγωσι τὰς πλεκτάνας τῶν τυράννων.

Ὑπὸ ταύτῃ τῇ ἐπόψει ἐξετάζοντες ἡμεῖς τὸ πρᾶγμα νομίζομεν, ὅτι αἱ ὑπὸ τοὺς ἀνωτέρω ὅρους περιγραφεῖσαι περιπτώσεις τῆς αὐτοκτονίας ἐξαιροῦνται καὶ δὲν ὑπόκεινται τῇ κανόνι τοῦ ἀναθέματος, εἰς ὃ ἅπαντας ἐφεξῆς καταδικάζει ὁ ἐξ Ἰωαννίνων γράφων τῷ «Ἀναπλάσει» ἡμέτερος ἀδελφὸς λίαν τῷ γράμματι προσέχων.

Ἐ. Γ. Τ.

(*) Σ. Δ. Τὴν ἀρχὴν ἔχοντες, ὅτι τὰ τοιαῦτα ζητήματα δέον νὰ συζητοῦνται εὐχερέστατα καταχωρίζομεν τὰς ἄνω γραμμάς. Πανεῖς δὲ φρονοῦμεν, ὅτι ἡ αὐτοκτονία ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεται

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΟΙΚΟΔΟΜΗΜΑ

Ἡ εὐχὴ τοῦ σ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν καὶ προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. Γερμανοῦ φαίνεται λαμβάνουσα σάρκα καὶ ζωήν. Ἡ ἱερὰ αὐτοῦ ἐπιθυμία ν' ἀνοικοδομηθῇ σεμνὸν καὶ εὐρύχωρον ἵδρυμα διὰ τὰ γραφεῖα τῆς Μητροπόλεως καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου βαίνει πραγματοποιουμένη.— Ἡ ἀρχὴ τὸ ἥμισυ τοῦ παντός.— Πρὸς τοῦτο εὐμενῶς λίαν παρεχωρήθη ὑπὸ τοῦ ἀδελφάτου τοῦ δημοτικοῦ νοσοκομείου «Ἐλπίδος» τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Φιλοθέης πλησίον τῆς Μητροπόλεως εὐρύχωρον οἰκόπεδον, ἀνῆκον αὐτῷ, ἐπὶ τῷ ὅρῳ τῆς διαρκοῦς ἐτησίου παροχῆς δύο χιλ. δραχμῶν ὑπὸ τῆς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν. Ἡ πρᾶξις τοῦ ἀδελφάτου τοῦ νοσοκομείου ἐνεκρίθη καὶ ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου. Μετ' ὀλίγον δὲ τεθήσεται ὁ θεμέλιος λίθος οἰκοδομήματος τοιούτου, οὗτινος δυστυχῶς ἐστερεῖτο ἥ τε Ἐκκλησία καὶ ἡ Μητρόπολις. Λέγομεν δὲ ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἐστερεῖτο τοιούτου οἴκου, διότι ἀληθῶς ἀνάρμοστον, ἵνα μὴ εἴπωμεν ἀνευλαβές, ἦν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ Μητρόπολις Ἀθηνῶν νὰ μὴ ἔχωσιν ἴδια εὐπρεπῆ γραφεῖα, ἀλλὰ σχεδὸν κατ' ἔτος, ὡς ἁπλοῦς καὶ ἄπορος ἰδιώτης, νὰ μετοικῶσιν ἀπὸ οἴκου εἰς οἶκον, ἐνῷ δι' ὅλα σχεδὸν τὰ δημόσια σώματα ἐλήφθη φροντὶς εἴτε δημοσία εἴτε ἰδιωτικὴ νὰ κατασκευασθῶσιν ἴδια καλλιπρεπῆ μέγαρα. Ἔχομεν ὑπουργεῖα, πανεπιστήμιον, ἀκαδημίαν, βουλὴν καὶ βιβλιοθήκης κτίρια καὶ πλεῖστα ὅσα οἰκοδομήματα, ἀνοικοδομηθέντα διὰ τὰς τοῦ ἔθνους ἀνάγκας εἴτε δαπάνῃ τῆς Κυβερνήσεως εἴτε τῇ εὐγενεῖ διαθέσει καὶ πλουσιοπαρόχῳ ἀρωγῇ ὁμογενῶν. Μόνον ἡ ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἱερὰ Μητρόπολις τῆς μητροπόλεως τῶν Ἑλλήνων εἶνε φερέοικοι, ἰδιωτικὰς οἰκίας ἐνοικιάζουσαι.

Τὴν ἀνάγκην λοιπὸν ταύτην τῆς ἀνοικοδομήσεως τοιούτου κτιρίου, χρησιμεύσοντος διὰ γραφεῖα τῆς Συνόδου καὶ τῆς Μητροπόλεως, διὰ βιβλιοθήκην ἐκκλησιαστικήν, διὰ διδασκαλίαν καὶ συνεδριάσεις τῶν ἱερέων, διὰ χριστιανικὸν μουσεῖον, διὰ ἐκκλησιαστικὸν τυπογραφεῖον καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, κάλλιστα συνιδὼν καὶ συναισθανόμενος ὁ ὄντως ῥέκτης καὶ φιλοπρόοδος καὶ τῆς ἐκκλησίας ἔνθερμος ὑπερασπιστὴς σ. Μητροπολίτης Ἀθηνῶν κ. Γερμανός, εἰργάσατο σπουδαίως ὅπως τῷ παραχωρηθῇ τὸ εὐρύχωρον οἰκόπεδον τῆς ἐρειπουμένης ἱερᾶς Μονῆς τῆς ἁγίας Φιλοθέας, ἵνα ἐπ' αὐτοῦ ἀνεγείρῃ τὰ ἄνω ῥηθέντα λίαν ἀναγκαῖα καὶ λίαν χρήσιμα διαμερίσματα διὰ τὰς ἀπαραιτήτους ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Προσέτι θὰ ἀνοικοδομηθῇ καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ οἰκοπέδου ἑτοιμόρροπος ἐκκλησία τοῦ

ἁγίου Ἀνδρέου. Πεποίθαμεν δέ, ὅτι τὰ εὐσεβῆ τῆς πατρίδος ἡμῶν τέκνα καὶ ἐν τῇ ἱερᾷ καὶ ἐκκλησιαστικῇ ταύτῃ περιστάσει καὶ ἀνάγκῃ θέλουσι παράσχει προθύμως τὸν ὀβολὸν αὐτῶν ὑπὲρ τῆς οἰκοδομῆς τοσοῦτον ἐπωφελοῦς τῇ ἐκκλησίᾳ ἡμῶν οἰκοδομήματος.

ΑΣΠΑΣΙΑ Ι. ΣΚΑΛΤΣΟΥΝΗ

Πένθος βαρὺ καὶ ἄφατον ἐκάλυψε τὸν ἐρίτιμον οἶκον τοῦ ἐν Τεργέστῃ διαπρεποῦς λογίου καὶ σοφοῦ νομομαθοῦς κ. Ἰ. Σκαλτσούνη, τοῦ πρωτίστου συνεργάτου τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ, εἰς τὸν κάλαμον τοῦ ὁποίου τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα ἡ «Ἀνάπλασις» ὀφείλει. Ἡ πολύτιμος σύζυγος αὐτοῦ, ἡ **Ἀσπασία Ι. Σκαλτσούνη,** *προσβληθεῖσα ὑπὸ κεραυνοβόλου ἀποπληξίας, ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν τῇ 16 Μαΐου ἐν ἡλικίᾳ 59 ἐτῶν ἐν μέσῳ τῶν ἀγκαλῶν καὶ τῶν ὑπερανθρώπων πρὸς σωτηρίαν αὐτῆς προσπαθειῶν τοῦ προσφιλοῦς αὐτῆς συζύγου, θρηνοῦντος ἀπαρηγόρητα τὴν στέρησιν τοῦ μόνου ἐπὶ γῆς ἀχωρίστου συντρόφου του, τοῦ ἐν τῷ πατριαρχικῷ οἴκῳ του δικαίου καὶ ἀληθοῦς χάρματος. Ἡ ἀείμνηστος* **Ἀσπασία,** *τὸ γένος Τυπάλδου Ξυδιᾶ, μιᾶς τῶν ἐπὶ εὐσεβείᾳ καὶ εὐγενείᾳ διακρινομένων οἰκογενειῶν τῆς Κεφαλληνίας, ἀδελφὴ τῆς σεβαστῆς κ. Φανῆς Πρετεντέρη Τυπάλδου, τυχοῦσα ἀνατροφῆς ἐπιμελημένης καὶ συζευχθεῖσα μετὰ συζύγου ὁμοίου αὐτῇ κατά τε τὸ γένος καὶ τὰ φρονήματα, τοῦ Ἰ. Σκαλτσούνη, κατέστη σύζυγος σεβαστή, δέσποινα ἀξιάγαστος, ἑλληνὶς διαπρεπεστάτη, τιμήσασα τὸ ὄνομα καὶ τὸν οἶκον αὐτῆς οὐ μόνον ἐνταῦθα, ὅπου διετέλεσεν ἐφ' ἱκανὸν καὶ μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἀμαλιείου Ὀρφανοτροφείου, φιλανθρωπίαν καὶ νοημοσύνην οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐπιδείξασα λόγῳ τε καὶ ἔργῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ καὶ δὴ ἐν Τεργέστῃ, ἔνθα μεταξὺ τῶν ὁμογενῶν ἑλληνίδων δεσποινῶν κατεῖχε τὰ μάλα τιμητικὴν θέσιν διά τε τὸ ἀριπρεπὲς τοῦ ἤθους καὶ τὸ γλυκὺ καὶ εὐπροσήγορον τῆς συμπεριφορᾶς, δι' ἃ κατέκτα τὰς συμπαθείας καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν μετ' αὐτῆς ἀναστρεφομένων.*

Πρὸ τοιαύτης ἀπωλείας, πρὸ τοιούτου δυστυχήματος, στερούμεθα καταλλήλων παραμυθητικῶν λόγων, οὓς νὰ ἀπευθύνωμεν τῷ γεραρῷ συγγραφεῖ Ἰωάννῃ Σκαλτσούνῃ. Ὁ Ὕψιστος, οὗ τὸ ὄνομα ἐδόξασε καὶ δοξάζει διὰ τῶν σοφῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων, ᾧ τοσοῦτον ἐκ παίδων ἐλάτρευσεν, Αὐτὸς μόνος δώσει αὐτῷ πᾶσαν παρηγορίαν καὶ ἀνακούφισιν.

Ὁ σοφὸς συγγραφεὺς τῆς «Θρησκείας καὶ τῆς ἐπιστήμης», τῶν «ψυχολογικῶν μελετῶν» καὶ τοσούτων ἄλλων φιλοσοφικῶν διατριβῶν, μόνος γινώσκει καὶ δύναται, φιλοσοφῶν καὶ θεολογῶν, νὰ ἀρυσθῇ οὐ μικρὰν παρηγορίαν ἐκ τε τῆς θύραθεν καὶ τῆς ἱερᾶς ἐπιστήμης, ἣν τοσοῦτον τελεσφόρως θεραπεύει. Ἡμεῖς τοῦτο μόνον δυνάμεθα νὰ πράξωμεν, νὰ συμμετάσχωμεν τῆς θλίψεως αὐτοῦ καὶ νὰ ἀπευθύνωμεν καὶ δημοσίᾳ διὰ τῶν ὀλίγων τούτων γραμμῶν τὰ θερμὰ καὶ ἐγκάρδια συλλυπητήρια τοῦ τε Συλλόγου καὶ τῆς διευθύνσεως τῆς «Ἀναπλάσεως».

ΔΕΛΤΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ.

Ὁ ἐν Βόλῳ παν. Ζωσιμᾶς Ἐσφιγμενίτης προσήνεγκε «τὸ Β'. ἔτος τοῦ «Προμηθέως»

Ὁ ἐν Ἀθήναις κύριος Θεόφιλος Κόντης προσήνεγκε ἓν σῶμα τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἐκδοθεισῶν «Εὐαγγελικῶν ὁμιλιῶν».

Ἐξεδόθησαν ἤδη εἰς τύπον αἱ προαγγελθεῖσαι διὰ τῆς «Ἀναπλάσεως» αἱ ἀξιόλογοι εὐαγγελικαὶ ὁμιλίαι τοῦ χρηστοῦ καὶ εὐπαιδεύτου νέου κ. Θεοφίλου Κόντη τελειοδιδάκτου τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημείου.

Τὸ κομψὸν τοῦτο τεῦχος εὑρίσκεται πρὸς πώλησιν παρὰ πᾶσι τοῖς πᾶσι τοῖς ἐνταῦθά τε καὶ ἐν Τουρκίᾳ βιβλιοπώλαις, ὡς καὶ ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἀναπλάσεως» ἀντὶ δραχμῆς ἢ φρέγκου χρυσοῦ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

θερμῶς οἱ καθυστεροῦντες τὴν συνδρομὴν τῆς «Ἀνακλάσεως» κ. κ. συνδρομηταὶ νὰ ἀποστείλωσι ταύτην ἢ τῷ σ. Μητροπολίτῃ Ἀθηνῶν, τῷ προέδρῳ τοῦ Συλλόγου, ἢ τῷ ταμίᾳ κ. Γ. Κυπαρίσσῃ, συμβολαιογράφῳ, λήγοντος ἤδη μετ' ὀλίγον τοῦ Δ'. ἔτους τοῦ περιοδικοῦ ἡμῶν.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ρόδον κ. Δημ. συνδρομὴ ἐλήφθ. — Κρεσταίνην κ. Γ. Ρουσ. συνδρ. καὶ ἀξία σημ. ἀναπλάσ. ἐλήφθ. — Κορώνην κ Γ. Κουκ. δρ. 15 ἐλήφθ. — Λειψίαν κ. Α. Μέγ. συνδρομ. ἐλήφθ. — Σεβαστούπολιν παν. κ. Γεν. Κωνστ. συνδρ. καὶ ἀξία σημ. Ἀναπλάσεως καὶ ψυχολογ. Μελετῶν ἐλήφθ. βιβλία ἐστάλ. Κάλυμνον κ. Ν. Δρόκ. συνδρομ. ἐλήφθησαν – Κωνσταντινούπολις κ. κ. ἀδελ. Δεπάστα φρ. 10 ἐλήφθ. Εὐχαριστίαι πρὸς τοὺς κυρίους τοὺς ἀποστείλαντας τ' ἄνω ποσά.

Τύποις Α. Κολλαράκη καὶ Ν. Τριανταφύλλου
— Κάτωθι τοῦ Δημαρχείου. —